

እፋኝቷ ከሙቀት የተነሳ ነው ወጥታ የነደፈችው እንጂ ዳውሎስ ሆን ብሎ የሚያምነው ጌታ ቃሉን የሚጠብቅ መሆኑን ለማስመስከር ብሎ አውጥቶ አልያዛትም። ተነድፎም አብጦ ያለመውደቁንና ያለመሞቱን የአገሬው ሰዎች ሲያዩ አሳባቸውን ለወጡ። መርዝን በተመለከተ ምንም የተጻፈልን የአዲስ ኪዳን ማረጋገጫ ባይኖርም እግዚአብሔር ይህም ይቻለዋል። ይሁን እንጂ እኛ ራሳችንን ለአደጋ አጋልጠን እየሰጠን እግዚአብሔርን መፈታተን እንደማይገባን አማኞች ማስተዋል አለብን። (ዘዳ.6:16)

ቃል-እምነት

ቃል-እምነት (Word-Faith) የሚባለው ትምህርት ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እየሰፋ የመጣ ነው። የዚህ ትምህርት ዋና አሳብ የምንናገረው ነገር ሁሉ የመከናወን ውስጣዊ የሆነ የራሱ ኃይል አለው ስለዚህ ጥሩ ነገር ስንናገር ጥሩ ነገር ይሆንልናል መጥፎ ነገር ብንናገር ደግሞ የተናገርነው መጥፎ ነገር ይደርስብናል የሚል ነው። እንደዚህ ትምህርት አባባል ለመፈወስ ቢያምህም ‘ጤና ነኝ፣ ደህና ነኝ’ ማለት አለብህ። ሀብታም ለመሆን ምንም እንኳን በቁሳዊ ነገሮች ድሃ ብትሆን ‘ሀብታም ነኝ፣ ሁሉ አለኝ፣ ምንም የጎደለኝ የለም’ እያልክ መለፈፍ አለብህ። ሌላው የዚህ ትምህርት ስም ‘ተናግረህ ተቀበል’ (Name-it-and-claim-it ወይም Confess-and-possess ወይም Blab-and-grab) በመባል ይታወቃል።

ቡድኒስቶች አንድን ቃል ወይም ሐረግ ደጋግሞ በመናገር አንድን ነገር እንዲሆን ወይም እንዳይሆን ማድረግ የሚያስችል ተመሳሳይ ፍልስፍናዊ ትምህርት አላቸው። በነርሱ እምነት ይህ ልምምድ ‘ሶክ-ጋካይ’ ይባላል። አስቀድሞ ፖል የንጊ ች በኋላም ስሙን ቀይሮ ዴቪድ ች የተባለው ኮሪያዊው መጋቢ ይህን ሕግ የተፈጥሮ ሕግ እንደሆነና እነዚያ ክርስቲያን ያልሆኑ በሰይጣን ኃይል ስር ያሉ ሰዎች የዚህን አሰራር ተረድተው ከተጠቀሙበት እኛ ክርስቲያኖቹ ማሳለፍን ለምን አንጠቀምበትም በማለት ይህን ትምህርት ከሚያራምዱት ሰዎች አንዱ ነው።¹⁹ ይህ የች ትምህርት በኛ አቆጣጠር በ70ዎቹ ውስጥ ተተርጉሞና በካሌት ተራብቶ ይኸጥ የነበረው ‘የመናገር ሕግ’ የተባለው ትምህርት ነው። የምሥራቃውያንን ኃይማኖት መርማሪዎችና የአዲሱ ዘመን እንቅስቃሴ (The New Age Movement) አጥኚዎች ይህ ትምህርት ከቡድኒዝም ጋር የተቆራኘ መመሳሰል እንዳለው ያምናሉ።

ይህን ከሚያስተምሩት አንዳንዶች አስተማሪዎች ይህን ትምህርት ከተፈጥሯዊ ሕግ ጎን እንደሚሄድ መንፈሳዊ ሕግ አድርገው ይወስዱታል። ስሙንም 'የእምነት ሕግ' ይሉታል። የሚታፈዘዘውያን ማለትም ዲቦ አካላዊ የስህተት ትምህርቶችና የአዲሱም ዘመን እንቅስቃሴ ተከታዮች 'ፈጣሪ የአዕምሮ ኃይል' (creative mind power) የሚሉትን ነው እነዚህ ሰዎች ክርስትና አስነስተው 'የእምነት ሕግ' ያሉት። ለምሳሌ ልክ የመሬት ስበት የተፈጥሮ ሕግ እንደሆነና በማንም ላይ በየትም በታ እንደሚሰራ ይህም መንፈሳዊ ሕግ ወይም የእምነት ሕግ ማንም ክርስቲያንም ሆነ ሌላ ሰው ዘዴውን አውቆ በመግራት ጥቅም ላይ ሊያውለው የሚችለው ነው ይላሉ፤ ደግሞም ልክ ከተፈጥሯዊ ሕግ ጋር በመስማማት እንደምንሰራ የዚህንም ሕግ አሰራር ያወቀ ማንም ሰው ሊሰራበት ይችላል ብለው ያስተምራሉ። እንደ ሰዎቹ አባባል ይህ ሕግ የማንም ያልሆነ ማለትም ሰይጣናዊም ሆነ መለኮታዊ ያልሆነ በመሃል ያለ ዋላይ ሕግ ነው። የዚህን ሕግ አሰራር የተረዳ ማንም ሰው ቃልን በመናገር ይህን ሕግ ሊያዝዝና ሊሰራበት ይቻላል።

መልካምን በማናገር በበረከት መሞላት ትችላላህ። ይህን 'ገንቢ ቃልን መናገር' ወይም 'አዎንታዊ ንግግር' ይሉታል። በእንግሊዝኛው Positive Confession የሚሉት ነው። የዚህኛው ተቃራኒ ደግሞ የማይገነቡ ነገሮችን በመናገር ሕይወትን መከረኛ በማድረግ ፍዳህን እየቆጠርክ እንድትናር የሚያደርግህ 'አፍራሽ ቃል መናገር' ወይም 'አሉታዊ ንግግር' የሚሉት ነው። በዚህ ፍልስፍና ትምህርት መሠረት ሕይወታችንን የሚመራው በኛ ላይ አለቃ የሆነው እግዚአብሔር ሳይሆን የአንደበታችን ቃል ነው። ይህ ቃል ነገሮችን ካለመናር ወደ መናርና ከመናርም ወደመጥፋት የሚያደርስ ኃይል ተቀዳጅቷል። ይህ ደግሞ ሰውን ወደ ፈጣሪነትና ወደ አምላክነት ከፍ የሚያደርግ የአዲሱ ዘመን እንቅስቃሴ ስህተት ዘመድ የሆነ ትምህርት ነው። በእርግጥ እኛ ክርስቲያኖች መልካምን ለማውራትና በጎውን ለመናገር የተጠራን ሰዎች ነን ደግሞም ከአንደበታችን የሚወጣው ቃል ከልባችን የሚመነጭ መሆኑ እሙን ነው። ስለዚህ የምንናገረው ሁሉ የሚያንጽና በጪው እንደተቀመመ በጸጋ መሆን ይገባዋል። (ቆላ.4:6) የምንናገረው ቃል ዓለምን የማሸከርከር ኃይል እንዳለው ማሰብ ግን በሚሆነው ነገር ሁሉ ራሳችንን ወይም ቃላችንን እንድናመልክ አለያም እንድንጸየፍ ያደርገናል፤ እኛ እንድናምን የተጠራው ደግሞ ቃላችንን ሳይሆን ፈጣሪ አምላክን በመሆኑ ቃላችንን በማመን እምነታችንን ማመን ብሉም ፈጣሪ አምላክን ወደ ጎን ማድረግ እንዳይመጣ ጥንቃቄ ያሻናል። እንደ ክርስቲያንነታችን ወይም እንደ እግዚአብሔር ልጅነታችን መጠን በተሰጠን ስልጣን አጋንንትን ማዘዝና ማስወጣትን በቃል ከመፍጠርና ከማጥፋት ጋር ማያያዝ አንችልም። ምክንያቱም ይህን የሥልጣን ትዕዛዝ ስንናገር ይህን ሕያውነት ያለውን ርኩስ መንፈስ ለተሸነፈለት ስም

ማስገዛታችን እንጂ ነገርን ከመኖር ወዳለመኖር መለወጣችን አይደለም።

እንደ ቃል-እምነት ትምህርት "እግዚአብሔር እንኳ ሰማይንና ምድርን ሲፈጥር ቃሉ ሊፈጥር እንደሚችል በማወቁ ወይም በማመኑ ነው" ይባላል። እግዚአብሔር ቃሉን ያምን ነበር ወይም በቃሉ ይታመን ነበር ይላሉ። እኛም በቃላችን ካመንን እንደ እግዚአብሔር መፍጠርም ሆነ ማውደም ይቻላል። ምርጫው ግን የራሳችን ነው። በቃላችን አማካይነት የእምነትን ኃይላት በማዘዝ ያሻንን ማግኘት እንችላለን ይባላል። ለዚህም ነው 'ተናገረህ ተቀበል' የሚል መጠሪያ የተሰጠው ይህ ትምህርት። በርግጥ እግዚአብሔር በቃሉ ፈጥሯል ይሁን እንጂ በቃል መፍጠርን መርጦ አደረገ እንጂ ቃል ባይናገር መፍጠር አይችልም ማለት አይደለም። ቢፈልግ በማሰብ ብቻ ወይም ቢፈልግ በለማሰብም እንኳ ማኖርም ያለማኖርም ይችላል። በቃል ፈጠረ ማለት ያለ ቃል ሊፈጥር አይችልም ነበር ማለት አይደለም።

ዴቭ ሀንት የተባለ የስህተት ትምህርቶችን የስህተት አሰራር በመግለጥ የሚያስተምር ምሁር ስለ ቃል-እምነት ትምህርትም አውስቷል። ይህን የሚያስተምሩት የሚሳሳቱት የእግዚአብሔርን ቃል እንደወደዱት እየገመዱ መሆኑን ከተናገረ በኋላ እግዚአብሔር ቃልን በመናገር ስለመፍጠሩ እንዲህ ብሏል፤

ለምሳሌ 'እግዚአብሔር አለ' የሚለው እያንዳንዱን ነገር በፈጠረ ጊዜ የተነገረው ሐረግ (ዘፍ. 1+3+6+9+11+14+20+24+26) በሚነገር ቃል ውስጥ ኃይል እንዳለ እንደ ማስረጃ ተደርጎ ተጠቅሷል። ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሆነ አመክንዮን የተከተለም አይደለም። በተቃራኒው እግዚአብሔር የተናገረው ነገር (ለምሳሌ፡ "ብርሃን ይሁን... ምድር ሳርንና ቡቃያን... ታብቅል ወዘተ.") የተፈጸመው እግዚአብሔር ስለተናገረው ሳይሆን የተናገረው እግዚአብሔር ስለነበረ ነው። ከእግዚአብሔር በቀር ሌላ ሰው ተመሳሳይ ቃላትን የፈለገው ያህል ጊዜ ቢደጋገምም ምንም ነገር አይፈጠርም። በተጨማሪም እግዚአብሔር በመፍቀድ ብቻ ነገሮችን መፍጠር ወይም ማድረግ ይችላል የገድ መናገር የለበትም። ኃይሉ ያለው በእግዚአብሔር ውስጥ ነው በቃል ውስጥ አይደለም።²⁰

ደግሞም የኛን የፍጡራትን ቃል ከሕያው አምላክ ቃል ጋር የሚስተካከል

ኃይል እንዳለው አድርጎ ማሰብ እግዚአብሔርን እንደ መገዳደር የሚቆጠር ነው። እግዚአብሔር ለጎልውናውና ለአድራጎቱ በማንምና በምንም፣ በቃሉም ጭምር የማይደገፍ አምላክ ነው። አንዳንዶቹ የዚህ ትምህርት አስተማሪዎች ይህ ሕግ እንዴት እንደሚሰራ የቃል-እምነት ቀመሮችን ሰርተው ያስተምራሉ። ለምሳሌ ከአስተማሪዎቹ አንዱ የሆነው ኬነት ሄግን የቀመረው አራት ደረጃዎች ያሉት ሲሆን እንዲህ የሚል ነው፤

- ተናገር፤ (የምትፈልገውን ነገር በድምጽህ ተናገር)

- አድርግ፤ (ማለትም ድርጊታችን የተናገርነውን መቃወም የለበትም)

- ተቀበል፤ (ይህ ወደ እግዚአብሔር ቀርቦ መውሰድ ነው)

- ለሌሎች ተናገር (ይህ ደግሞ ሌሎችን ወደ ልምምዱ መጥራት ወይም የመቀበል ምስክርነት ነው)

እርሱ ራሱ እንደተናገረው ለሄግን እነዚህን አራት ደረጃዎች የሰጠው ኢየሱስ ራሱ ተገልጦለት ሲሆን ወረቀትና እርሳስ እንዲያዘጋጅ ነገረው። በኋላም ቃል በቃል እየነገረው ጻፈው።²¹

የቃል-እምነት አስተማሪዎች የራሳቸውን ልምምድና የሰራሳቸውን ቀመር ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔር ቃልም ማስረጃ ያቀርባሉ። ይህ ማድረግም የሚገባቸው የሚጠበቅባቸውም ነገር ነው። እኒህን ጥቅሶችና ዓውዳቸውንም ጭምር መመልከቱ አስፈላጊ ነውና እንያቸው።

ምሳ.6:2 'በአፍህ ቃል ተጠመድህ፤ በአፍህ ቃል ተያዝህ' ይላል። በርግጥ በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ የተበታተኑና የማይገናኙ የሚመስሉ አሳቦች ተሰባስበው ተጽፈዋል። ምሳ.6:1-5 ግን እንደ ብዙዎቹ ቦታዎች ሳይለያይ መነበብ ያለበት አንድ ክፍል ነው። ቁጥር 2ን ብቻ ነጥሎ ማውጣትና በዚህም ነጠላ ጥቅስ ላይ አንድን ዶክትሪን መመስረት በጥቅሱ መጫወት ነው። ይህ ጥቅስ የሚናገረን ግን አንድ ሰው ዋስ ቢሆን በዚያ ዋስ ሊሆን ራሱን በሰጠበት ወይም በገባበት ስምምነት ጉዳይ የታሰረ መሆኑን ነው። ለሰው ዋስ በምንሆንበት ጊዜ ራሳችንን ተያዥ አድርገን እያቀረብን ነን ያደረግነውም በገባነው ወይም በተናገርነው ቃል መሠረት ነው። ያ ተያዥ የሆንንለት ሰው ታማኝ ባይሆን እኛ ባለፅዳዎች ተደርገን እንያዛለን፤ ከዚህም የተነሳ ባደረግነው የራሳችን ስራ ተፀግኞች እንሆናለን። በተናገርነው ነገር ወይም በአፋችን ቃል ምክንያት ልክ ወጥመድ ውስጥ እንደገባን ያህል ተጠምደን እንያዛለን።

ምሳ. 18:21ስ? ቃሉ "ሞትና ሕይወት በምላስ እጅ ናቸው፤ የሚወድዱአትም ፍሬዋን ይበላሉ" ይላል። ይህን ጥቅስ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች በሁለት መንገድ ያቀሩታል። አንዱ ስለሞን ንጉስ ሲሆን የእርሱ ቃል ወይም ውሳኔ ሞት ወይም ሕይወት ማለትም ፍርድ ወይም ይቅርታ ሊያስጥ ይችላል። ሌላኛው ደግሞ በዚሁ በምላሌ ውስጥ ተደጋግሞ እንደተገለጸው በአዲስ ኪዳንም እንደምናገኘው ትምህርት ምላስ ወይም አንደበት ኃይለኛ ብልት ናት። ለማክበርም ሆነ ለማዋረድ፣ ስሜትን ለመገንባትም ሆነ ለማፍረስ፣ ለመባረክም ሆነ ለመርገም ጉልበት አላት። (ምሳ.10:11-21፤ ምሳ.11:9፤ ምሳ.12:18-19፤ ያዕ.3:1-12) በተለይ ያዕቆብ ስለ አጥፊነቱ ሲናገር አንደበትን የሚያቃጥል እሳት ይለዋል፤ የሚገድል መርዝ የሞላበት ወላዋይ ክፋትም ይለዋል። በምላሌ ውስጥ ሞትና ሕይወት በምላስ እጅ ናቸው ሲል ምላስ ፍሬ እንዳላትና ፍሬዋ ሞት ወይም ሕይወት ማለትም ሕይወትን የሚገነባ ወይም የሚያፈርስ ውጤት ያለው ሊሆን እንደሚችሉ መናገሩ ነው።

ማቴ.12:37 ሌላው የሚደጋገም ጥቅስ ነው። በዚህ ጥቅስ ውስጥም ቃል የፈጣሪነት ኃይል እንዳለው ከቶ አናገኝም። ጥቅሱ የሚለው "ከቃልህ የተነሳ ትጽድቃለህና፣ ከቃልህም የተነሳ ትኮነናለህ" ነው። አሁንም የተዛባ ትርጉም እንዳንሰጠው ስለ ጽድቅና ኩነቷ አዲስ ኪዳን ምን እንደሚያስተምር እንዲሁም ጥቅሱን ነጥሉን ሳይሆን ከጠቅላላው አሳብ ጋር ማየቱ ተገቢ ነው። ስለ ጽድቅና ኩነቷ በስፋት ማየት ከአሳባችን ያወጣናል በአጭሩ ግን ጽድቅና ኩነቷን ከቃል ጋር ማያያዝ የሚገባ ከሆነ የዚህ ነገር ምንጭ ከክርስቶስ ጋር የሚኖረን ግንኙነት ማለትም በልባችን አምነን በአፋችን የምንመስክረው ምስክርነት ነው። ይህ ጥቅስ ደግሞ በፍርድ ቀን ከልባችን መንጭቶ ከተናገርነው ቃል የተነሳ እንደምንጸድቅ ወይም እንደሚፈረድብን ይናገራል። ከመጥፎው ቃል የተነሳ የምንኮነነው ፍሬው መጥፎ ስለሆነ ብቻ ሳይሆን ፍሬውን መጥፎ ያደረገው ስሩ መጥፎ ስለሆነ ነው።

ጥቅሱን ግን ከቁጥር 33 ጀምረን ብንመለከተው ትክክለኛውን ጽንሰ ሀሳብ ማግኘት እንችላለን። እንዲያውም ወደ ላይ ከፍ ብንል ሕይወትና ንግግር የተሳሰሩ መሆናቸውን በጣም የሚገልጥልን ክፍለ ምንባብ እናገኛለን። ክፉ ሆኖ መልካም መናገር እንደማይቻል ነው ጌታ እየተናገረ ያለው። ከአንደበት የሚወጣው ደግሞ ከአፍ ብቻ ሳይሆን ጠልቆ ከልብ የሚመነጭ እንደሆነ ነው ያስተማረው። የምንናገረው ቃል የልባችንን መልክ የሚያሳይ መስተዋት ነው። በፍርድ ቀንም ስለተናገርናቸው ነገሮች ሁሉ የምንሰጠው መልስ የልባችንን መልክ ስለሚያመለክት ነው።

በአንደበታችን ውስጥ የማነጽም ሆነ የማፍረስ ጉልበት ይኑር እንጂ እኛ ክርስቲያኖች ስለሆንን ቃላችን የመለኮት ቃል አይሆንም። "ምላሳችን በሌላው ሰው ላይ ስለሚያደርሰው ትልቅ ነገር ከቃሉ በግልጽ ብናገኝም መናገራችን እውነታን የመፍጠር ኃይል እንዳለው ግን ምንም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ድጋፍ አናገኝም። እንዲህ ያለውን ተአምር ማድረግ የሚቻለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።"²² ሰይጣን እግዚአብሔርን ዝቅ፥ ሰውን ከፍ፥ ኃጢአትን ደግሞ ጥሩ ቀለም በመቀበት አውቦ ማሳየት የጀመረው ዛሬ ሳይሆን ከመጀመሪያዎቹ ሰዎች ከነአዳም ዘመን ጀምሮ ነው። ክርስቲያኖች ተደናቅፈው የሚወድቁባቸው ብዙዎቹ ኃጢአቶች ከመጽሐፍ ቅዱስ በወጡ ጥቅሶች የቆነጁ ናቸው። ኢሬኔዎስ የተናገረውን ቀደም ብለን እንደተመለከትነው ስህተት ዕርቃትን አይገለጥም፤ ከእውነተኛቹ ትምህርቶች ጎን መቆም እንዲቻለው እንዲያውም ከነርሱ የተሻለ የሚመስል ልብስ ለብሶ እንጂ። ሰይጣንስ እራሱ የብርሃንን መልአክ መስሎ አይደል ራሱን ለውጦ ሰዎችን የሚያስት? የቃል-አምነት ትምህርት እንደሌሎቹ ሃሳባዊ ትምህርቶች የቃሉን ካባ ቢደርብም ከካባው በታች ያለውን እውነተኛ አካል በጥብቅ ማየት ተገቢ ነው።

የአምልኮ ቀውስ

እግዚአብሔር አምላክ ሰውን ሲፈጥር በመልኩና በአምሳሉ ከእርሱም ጋር ኅብረት ያደርግ ዘንድ ነበር። አምልኮ የዚህ ኅብረት መግለጫ ነው። ማምለክ ማለት በድፍኑ ሲተረጎም ለአንድ ነገር የአምላክን ቦታና የአምላክነትን ስልጣን መስጠት እና እራስንም ለዚያ አምላክ ላሉት ማስገዛት ማለት ነው። ሰው ብዙ አምላክ ያልሆኑ ነገሮችን ሊያመልክ ይችላል። አንዳንዶቹ የሚታይ ቅርጽ ያላቸው ሌሎቹ ደግሞ የማይታዩ ሰውር ነገሮች ሊሆኑ ይችላሉ።

ወደ እውነተኛው የክርስትና አምልኮ የመጣን እንደሆነ አምልኮ ማለት በአጭሩ በእግዚአብሔር ፊት መሆን ማለት ነው እንጂ በሰንበት ወይም በሌላ ቀን ከአማኝ ወገኖቻችን ጋር ሆነን የምንጸልይበት፤ የምንዘምርበት፤ የምንመስክርበትና ቃሉን የምንሰማበት ጊዜ ብቻ አይደለም። ይህ የዚያኛው ማለትም ብቻችንን የምናመልክበት አምልኮ የአካል ብልት እንደመሆናችንንና ቃሉም እንደሚያዝዝን እግዚአብሔር አምላክን በአንድነት ከፍ የምናደርግበት እርስ በርሳችንም የምንተናነጽበት ጊዜ ነው። እንደ እውነቱ አምልኮ ማለት እሁድ ቀን ብቻ የሚደረግ ስርዓት ሳይሆን ከእሁድ እስከ እሁድ የሚደረግ ኑሮ ነው።

የቤተ ክርስቲያን የኅብረት አምልኮ ጊዜ በቁጥርም ብዙ በመገፈሳዊ የዕድገትና የብስለት ደረጃም የተለያዩ ሰዎች የሚሰባበሩበት ጊዜ እንደመሆኑ በዚህም ላይ በርካታ በሌላ ቦታ ሲያመልኩ የቆዩም ሆኑ የማያምኑም ጭምር የሚታደሙበት በመሆኑ ሥነ-ሥርዓቱ ጨዋ መሆን ይገባል። ይህ ማለት ፍጹም ሰብዓዊ ስርዓትን ብቻ የተከተለና ከዚያም ፍንክች የማይል መሆን አለበት ማለት አይደለም። የአምልኮውን መርሃ ግብር የሚያሰናዱት በአመራር ላይ የሚገኙትም ሆኑ በጊዜውና በቦታው አምልኮውን የሚመሩት በሌሎችም ረገዶች የሚሳተፉት በእግዚአብሔር መንፈስ ሊደገፉ ይገባቸዋል።

በአንዳንድ ቦታዎች አንዳንድ የአምልኮን ትርጉምና አቅጣጫ አስቀያሪ አዝማሚያዎች እያለፉ ይታያሉ። በአንዳንድ ትላልቅም ሆኑ ትናንሽ ጉባዔዎች የአምልኮ ጊዜ ሲጀምር በአንድ አይነት መልክ ይጀምርና በመካከል ቅርጹም ይዘቱም ይቀየራል። ‘ምን ሆነ?’ ሲባል ‘መንፈስ ቅዱስ ወረደ’ ይባላል። በእንዲህ ያለ የአምልኮ ሥርዓት ግለቱ አይሉ እስኪገነፍል ካልተደረሰ አምልኮው እንደከሸፈ ጥይት ይቆጠራል። አንዳንድ መዝሙሮችም ሥነ-መለኮታዊም ሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዘታቸው ሳይስተዋል ሆን ተብለው ለዚህ ዓይነቱ ልምምድ የተደረሱ ነው የሚመስሉት። የመንፈስ ቅዱስን ማንነት መጽሐፍ ቅዱስ በማይገልጠው መንገድ እንዲገልጡ እየተደረጉ የተደረሱ ለምሳሌ መንፈስ ቅዱስ እንደ ደመና፣ እንደ ክብር ደመና፣ እንደ እሳት፣ እንደ ሌላም ሆኖ እንዲወርድ የሚጋብዙ መዝሙሮች አያሌ ናቸው። ብዙዎቹ ስር ሰድደው ያልተማሩ ምዕመናን ሥነ-መለኮታዊ ዕውቀታቸውን የሚያገኙት ከነዚህ መዝሙሮችም ጭምር ነው። ልክ አንዳንድ ሰባኪያን ‘እኔ አልናገርም መንፈስ ቅዱስ ነው የሚናገረን’ በማለት የእግዚአብሔር ሕዝብ የቃሉን ፍሬ መብላት ሲገባው የራሳቸውን ጥሬ ነገርና ገለባ የሚያበሉ እንዳሉና እንዲህ ያሉት አንዳንዶች ከሰዎች የሰሙትን ልክ ከመንፈስ ቅዱስ እንደሰሙ አስመስሎ በመናገር ክብር ሲሻሙ እንደሚታይ አንዳንድ የአምልኮ መሪዎችም ‘ዛሬ እኔ አልመራም መንፈስ ቅዱስ ነው የሚመራው’ በሚል ፈሊጥ ይጀምሩና ግን ከተጀመረ በኋላ በመንፈስ ቅዱስ ስም በሰው ቴክኒኮች የሰውን ገሊና በመኮርኮር ስሜት ሞልቶ እንዲፈስ ያደርጋሉ። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በአካል መልክ እንደ ብሉይ ኪዳን ደመና ወይም እንደ አዲስ ኪዳን እሳት ወይም ነፋስ ወርዶ የሰዎችንም መንፈስ ሳይሆን አካል በመንካት እንግዳ ነገሮችን ካላደረገ፣ ገፈታትር ካልጣለ፣ እንደ ኤልክትሪክ ኮሬንቲ ካልዘነረ፣ በትኩስ ነፋስ ካልገራሬ ወይም መሳላ አካላዊ ድርጊቶችን ካልፈጸመ በጉባዔው እንደነበረ መቀበል እስኪሳን ይደረሳል። በመንፈስ መጸለይን በልሳን እንደመጸለይ፣ በመንፈስ ማምለክን ደግሞ በአካል በሚታይ መግለጫ እንደመግለጥ አድርገው የሚያዩትም አሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ በመንፈስ መመላለስ በመንፈስ መሆን፤ በመንፈስ መመራት፤ በመንፈስ ማምለክ፤ በመንፈስ መጸለይ እንደሚገባን ያስተምራል። መጽሐፍ ቅዱስ ‘መንፈስ’ ሲል ሁሉም ስለ አንድ ነገር እየተናገረ አይደለም። ለምሳሌ ‘በመንፈስ ጸልዩ’ ሲል (ኤፌ.6:18፤ 1ቆሮ.14:14-15) ከውስጣችን ባለው እኛነታችን ወደ እግዚአብሔር መቅረብን እየተናገረ ነው እንጂ ሌላ አይደለም። ሌላ ቢሆን ለዚያ ሌላ ነገር የሚሆነውን ሌላ ቃል ይጠቀም ነበር። ‘በመንፈስ ተመላለሱ’ ሲል (ገላ.3:3፤ 5:16...) በስጋ ስራዎች እንደተሞላ እንደ ስጋ ፈቃድ ሳይሆን የመንፈስ ፍሬን እንደሚያፈራ እንደ መንፈስ ቅዱስ ፈቃድ መመላለስ እንደሚገባን መናገሩ ነው። በመንፈስ ስለመስገድ ወይም ስለማምለክ ጌታ ሲናገር እንዲህ አለ፤ "እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚሰግዱለትም በመንፈስና በእውነት ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል።" (ዮሐ.4:24) በዚህ ክፍል ጌታ ከሳምራዊቲቱ ሴት ጋር ስለተለያዩ ርዕሶች ሲነጋገሩ እናያለን። ከአሳቦቹም አንዱ የአምልኮ ቦታ ነበር። ሴቲቱ አምልኮን ወይም እግዚአብሔርን ከአንድ የሆነ ቦታ ጋር አያይዛው ነበር። ጌታ ግን ለሴቲቱ እግዚአብሔር በቦታ የማይወሰን መንፈስ መሆኑንና የሚሰገድለትም በአካል አንድ ቦታ ተሂዶ (ብቻ) ሳይሆን በመንፈስ (እና በሁሉም ቦታ) እንደሆነ ነገራት።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መንፈስ ሲናገር ስለ ሦስት መንፈሶች ማለትም ስለ መንፈስ ቅዱስ፤ ስለ መላዕክት መናፍስት (ቅዱሳን መላዕክትና ርኩሳን መናፍስት ወይም አጋንንት) እና ስለ ሰው መንፈስ እንደሆነ ግልፅ ነው። ከነዚህ ሌላ የለም በዘመናችን "ከመንፈስ የተወለደ መንፈስ ነው" የሚለውን ጥቅስ በማጣመም ‘መንፈስ ነን’ በማለት ከፋ ስህተትን ወደ ቤተ ክርስቲያን እያሰረጉ ያሉ የሰይጣን መልዕክተኞች አሉ። ይህ የነዚህ ሰዎች ትምህርት ማለትም ‘መንፈስ ነን’ ማለታቸው ከአዲሱ ዘመን እንቅስቃሴ ወይም New Age Movement ጋር የተቆራኘ መሆኑ በገሃድ የሚታይ ነው። እኛ ዳግም የተወለድን አማኞች የጌታ መንፈስ በመንፈሳችን ከመናፍቅ የተነሳ መንፈሳውያን ነን እንጂ መንፈስ ወይም መናፍስት አይደለምን። መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር የሆነ አምላክ ነው። መላዕክት በአካል ሊገለጡ ቢችሉም መናፍስት ናቸው። አመጸኞቹ ከአለቃቸው አጥቢያ ኮከብ ከሚባለው ከሰይጣን ጋር ያመጹት ከወደቁበት እስከዛሬና እስከሚፈረድባቸውም ድረስ የአመጹን ስራ የሚሰሩና የሚያሰሩ ርኩሳን መናፍስት ሲሆኑ ያላመጹት ደግሞ እስከዛሬ እግዚአብሔርን በታማኝነት የሚያመልኩ፤ የሚያገለግሉና የሚታዘዙ፤ ቅዱሳንንም የሚያገለግሉ መላዕክት ናቸው። የሰው መንፈስ ደግሞ በሰው ውስጥ ያለው ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ይኖረው ዘንድ ጌታን ሲቀበል ህያው የሆነው ተፈጥሮው ነው። አንድ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረትን በመፍጠር

ማምለክና ማክበር የሚችለው በስጋው ሳይሆን በመንፈሱ ነው። በእርግጥ ስጋው ይህን ግንኙነት እንዲያንጸባርቅ ሊያደርግ ይችላል። ለምሳሌ ሲጸልይ ሲሰግድ ወይም ሲዘጋጅ እጁን ሊዘረጋ ወይም ሊያሸበሽብ ይችላል። ይሁን እንጂ የሰገደ ሁሉ በመንፈስ ይጸልያል፤ ያሸበሽበ ሁሉም በመንፈስ ይዘምራል ማለት አይደለም። አንዳንዶች የሚያሸበሽቡት የታመቀ ስሜታቸውን ለማውጣት ብቻም ሊሆን ይችላል። ሰው እግዚአብሔርን ማምለክ የሚችለው በመንፈሱ ማለትም ህያው በሆነው መንፈሱ አማካይነት ነው።

በመንፈስ ማምለክ ውስጣዊና እውነተኛ አምልኮ ነው። (ፊልጵ.3:3) ምንም እንኳ መንፈሳችን በአካላችን ውስጥ ቢሆንም በመንፈስ ማምለክ ማለት በአካል ብቻ ማለትም በአዕምሮና በስሜት ማምለክ አይደለም። መንፈሳዊ አምልኮ አካላዊ በሆነም መንገድ ሊገለጥ ይችላልና ስሜትን ማዳፈንና አዕምሮን መዝጋት አካልንም እንደቀዘቀዘ የናስ ሐውልት ማድረግ ማለትም አይደለም። በጉባዔያዊ አምልኮ ውስጥ ስሜታዊውና አካላዊው ነገር ካልተደረገ በመንፈስ እንደተመለከ አለመቁጠር ስህተት ነው። ስሜታዊው ነገር እንዲሆን ማሳሳትና ይህም እንዲሆን የሚያደርግ ውጪያዊ ግፊትና ጫና መጋበዝም መንፈሳዊ ላልሆነ ስርዓት አልበኝነትና ለሌላ መንፈስ በር መክፈት ነው። መዝሙር፣ የሙዚቃ መሳሪያዎች፣ ቅላጼያዊ ድምፆች ደስ ያሰኛሉ፤ አምልኮንም ያውባሉ። በብሉይ ኪዳንም እንደምናገኘው እግዚአብሔር ይከብርባቸዋል፤ ይመለከባቸዋልም። ነገር ግን በሙዚቃ መሳሪያዎችና በድምጽ ማጉያ ቴክኒኮች የሰዎችን ጆሮና አዕምሮ ለመማረክ መሞከር እንደ ሮክ ሙዚቃ ከመሰለ ዘመናዊና ዓለማዊ የመማረኪያ ስልቶች በተወረሰ ዘዴ መሆን የለበትም።

ይህን አሳብ እንዲህ እንጠቅልለው፤ አምልኮ ሰው ሰራሽ መሆን የለበትም። በመንፈስ ቅዱስ ስምም ጥቂቶች የብዙዎችን ስሜት ልጓሙ እንደተበጠሰ ፈረስ የሚያስጋልቡበት ሜዳ መሆን የለበትም። በመንፈስ ማምለክ በእውነት በእርሱ በፈጣሪ ፊት መሆን ነው። ግልብ ስሜታዊነት አይደለም ይህን ሲባል ስሜት የለሽነት ደግሞም አይደለም። በመንፈስ ማምለክ ጥሬ አዕምሯዊነት አይደለም አላዋቂነትም ደግሞ አይደለም። በመንፈስ ማምለክ በሌላው ሰው፣ በአምልኮ መሪ ወይም አጠገባችን ባለው አምላኪ መወሰድ አይደለም፤ ለሌላው አምላኪ ደንታቢስ መሆንም ደግሞ አይደለም። የጉባዔ አምልኮ ሚዛናዊነት በጥንቃቄና በንጹህ ጎሊና ሊጠበቅ ይገባል። ለአህዛብ የጸሎት ቤት እንደሚሆን የተነገረለት የእግዚአብሔር ቤት የሸቀጥ መነገጃ ሆኖ እንደነበረው ዛሬም በማምለኪያ ቤቱ እግዚአብሔር የርሱ ያልሆኑ ነገሮችን አይፈልግም። ቤቱና ስርዓቱም ያልዳኑትን መጥሪያና መሳቢያ መሆን አለበት እንጂ ማስበርገጊያና ማባረሪያ መሆን የለበትም። ወደ ቤተ ክርስቲያን ለመጀመሪያ ጊዜ እየመጡ ከሚያዩት የአምልኮ ስርዓት የተነሳ በድንጋጤ እየወጡ ሳይመለሱ በዚያው የቀሩት ጥቂት አይደሉም። ይህንን ሰይጣንም

የሰዎች ማራቂያ ወጥመድ አድርጎ ሊጠቀምበት እንደሚችል ማወቅ ሊሳነን አይገባም። "ያልተጠሩት ናቸው የሚሰናከሉት እንጂ የተጠሩትስ..." በሚል ያልበሰለ ፈሊጥ ጌታን የማያውቁትን ሰዎች እውነቱን ከማሳወቅ ይልቅ ለልምምዳችን ዘብ መቆም ስስታምነት ነው።

የእምነት ቀውስ

ይህ ከላይ ከተጠቀሰው የቃል-እምነት ትምህርት ጋር በጣም የሚቀራረብ ትምህርት ነው። የትምህርቱ መሠረታዊ አሳብ "የምትናገረው ቃል የማድረግ የመደረግ ወይም የመሆን ውስጣዊ ኃይል አለው ይሁን እንጂ የምትለውን ቃል በእምነት ማለት አለብህ የተባለውንም ማመን አለብህ ያኔ ነው ያ የተነገረው ነገር የሚፈጸመው" የሚል ነው። አንድ ነገር ተብሎ ካልተፈጸመ ለምሳሌ ተፈውሰሃል ተብለህ ካልተፈወሰክ ወይም ሀብታም ሆነሃል ተብለህ ካልሆንክ ወይም ሌላ ሌላ ነገር ተብሎ ካልተከሰተ አላመንክም ማለት ነው ወይም እምነትህ ጎዶሎ ነው ወይም ተጠራጥረሃል ወይም ትንሽም ቢሆን የጥርጥር አሳብ አስበሃል ማለት ነው። ጨዋታው ያለው እዚህ ላይ ነው። እንዲህ ያለውን ትምህርት የሚያስተምሩት ምንም ቢሆን ስህተተኛ የሚያደርጉት ሌላኛውን ሰው ማለትም ምክሩ የሚሰጠውን ወይም ቃሉ የሚነገርለትን ወይም የሚጸለይለትን ሰው ነው።

በዚህ ትምህርት መሠረት አንድ ሰው ቢታመምና ይህ ሰው መጥቶ ቢጸልይለት የተጸለየለትም ሰው እንደዳነና አሜን እንዲል ፈውሱንም ድምጹን አሰምቶ እንዲያውጅ ቢነገረውና ቢያደርግም ግን ያ ሕመሙ ተነቅሎ ባይጠፋ ተጠያቂ የሚሆነው ማንም ሳይሆን በሽተኛው ነው። ለምን ቢል ተፈውሶ እንደነበር እግዚአብሔርም ፈውሱን ሰጥቶት እንደነበር እርሱ ግን በእምነት ሊቀበለው እንዳልቻለ ይነገረዋል። ይህ ሰው ወይ ሰዎቹ በሚሉት መንገድ የእምነት ጡንቻውን ሊያሰለጥንና ሊያጠነክር ልምምድ ይጀምራል ወይም ከራሱ መደናገር የተነሳ ተስፋ ቆርጦ እግዚአብሔርን ማማረር ይጀምራል። ይህን የሚያስተምሩ ሰዎች ነገሩ የሚፈጸመው (እንደዚህ ምሳሌ ፈውሱ የሚከሰተው) ተቀባዩ እምነቱን ሲያምን እንደሆነ ነው የሚናገሩት። የስህተቱ ምንጭ እዚህ ላይ ነው፤ ሰው እምነቱን በእግዚአብሔር ላይ ማድረጉን ትቶ እምነቱን በራሱ እምነት ላይ ሲያደርግ ከአምላኩ ይልቅ በራሱ ላይ መደገፉ፣ እምነቱንም አምላኩ ማድረጉ ነው።

የዚህ እምነት ትምህርት አስተማሪዎች እምነትን የሚመለከቱት

ማናቸውም ነገሮች እንደሚሰሩበት ጥሬ ዕቃ ወይም ጥሬ ጉልበት አድርገው ነው። የእምነት ሕግ የሚባል አንድ ሕግ አለ፤ የዚህን ሕግ አሰራር የተረዳ ግንም ሰው ክርስቲያን ሆነም አልሆነም ሊጠቀምበት ይችላል። ልክ የተፈጥሮ ሕግ ለምሳሌ የመሬት ስበት በምንም ነገር ላይ እንደሚሰራ ይህም እንደዚያ ነው ማለት ነው። አንዳንዶቹ አስተማሪዎች ቀመር ይሰሩለታል ይህ ሕግ እንዴት እንደሚሰራ ለመግለጥ። የሄግንን አንድ ቀመር ቀደም ሲል ተመልክተናል (ተናገር፣ አድርግ፣ ተቀበል፣ አውጅ)። አራል ሮበርትስ የተሰኘው ደግሞ ይህን ቀመር ‘የእምነት ዘር’ ይለዋል። ዘሩም ለእርሱ ወይም ለእርሱ ድርጅት የሚሰጠው የገንዘብ ስጦታ ነው። ሌሎችም ሌላ ዓይነት ቀመሮች ያዘጋጃሉ። እኒህን ቀመሮች ተከትለን አንድ ነገር ካደረግን ሊመሰገን የሚገባው እምነታችን ወይም እኛ ወይም ያ የሆነ በቀመሩ አማካይነት የሚሰራው ኃይል ነው እንጂ እግዚአብሔር አይደለም። ከሆነም እግዚአብሔር በሰው ሰራሽ ቀመሮች የሚታሰር እስረኛና የሚታዘዝ አገልጋይ ነው ማለት ነው። እግዚአብሔር አዛዥ የለሽ አዛዥ ነው ወይስ እንደወደድን የፈለግነውን ድግምት ደግመን የምንጠመገዘው ‘የሆነ ኃይል’ ነው? እርሱ ሁሉን እንደ ፈቃዱ የሚሰራና የሚፈጽም አምላክ ነው ወይስ እንደ ሰው ፈቃድ የሚሰራ አንድ በሕግ የተሞላ ነገር ነው? ወይስ እግዚአብሔር አንድ የእምነት ሕግ ሰርተ ራሱንም ሆነ ሌሎቹን ለዚያ ሕግ እንዲገዙ አድርጓል?

የዚህ እምነት አስተማሪዎች እግዚአብሔርም ራሱ እምነት እንዳለው ሲናገሩ ይደመጣሉ። እምነት የእግዚአብሔርም የራሱ የኃይሉ ምንጭ ነው ይላሉ። ይህን እምነት ‘የእግዚአብሔር ዓይነቱ እምነት’ ብለው ይጠሩታል። ሌላው ቀርቶ የፈጠራቸውን ነገሮች በቃሉ አማካይነት የፈጠረው በእምነቱ እንደሆነ አድርገው ዕብ.11:3ን እንደሚያመቻቸው በመጠምዘዝ ያስተምራሉ።

ዕብ.11:3 የሚለው "ዓለሞች በእግዚአብሔር ቃል እንደተዘጋጁ በእምነት እናስተውላለን" ነው። ነገር ግን የእምነት አስተማሪዎች ይህን ገለጻ ይጠመዝዙትና ‘እግዚአብሔር ዓለሞችን በእምነት እንዳዘጋጀ እናስተውላለን’ ይላሉ። በዚህች ቀላል ጥምዘዛ መሠረት እምነት የሰው በእግዚአብሔርና እርሱ በገለጠው ነገር ግመን ሳይሆን እግዚአብሔር ጽንፈ-ዓለምን ለመፍጠር የተጠቀመበት ጉልበት ነው፤ ሰውም ተመሳሳይ የሆነውን ‘የእምነት ሕግ’ መከተል ይችላል። አትኩረቱ በረቀቀ ሁኔታ ከእግዚአብሔር ወደ እምነት የረፈ ውጤቶቹ ደግሞ ገደል የሚከቱ ናቸው።²³

ይኸው ከላይ የተጠቀሰውን የጻፈው ሰው ከዚህ በፊት ይህንን ትምህርትም በተመለከተ ላስተማረው ትምህርት አንድ ሰው ከላከለት የምላሽ

ደብዳቤ ጥቂት መስመሮችን አውጥቷል። ሰውየው የጻፈው እንዲህ ብሎ ነበር፤
 "የገንቢ ንግግር (ትምህርቱ) ያለመስራቱ አያስገርምም። ከክርስትና ሕይወቱ
 ብዙ ዓመታትን ተራሮችን የሚያንቀሳቅስ እምነትን ለማግኘት ስጥር ኖርኩ፤
 በነዚህ ዘመናት ያስፈልገኝ የነበረው እምነት ተራሮችን በሚያንቀሳቅሰው
 እግዚአብሔር መሆን ነበረበት።"²⁴

እንደነዚህ ሰዎች ትምህርት እምነት ኃይል ሲሆን የዚህ ኃይል
 መቋጠሪያው ቃል ነው። ማንም ሰው በመቆጣጠሪያ ክፍል ውስጥ ሆኖ ከርቀት
 ያሉ ነገሮችን ማንቀሳቀስ እንደሚችል ሁሉ ቃልን በመናገርም የወደደውን
 ሊያደርግ ይችላል ማለት ነው። እምነት የሚሉትን ነገር መልክ ለማስረዳትም
 አስቸጋሪ ስለሚሆን አንዳንዴ ልክ የሆነ ጽንሰ ሃሳብ ነው የሚመስለው።
 የሚሰሟቸው ሰዎች ሲቸገሩ መልስ የሚያጡትም ለሌላ አይደለም። በእነዚህ
 ሰዎች ዘንድ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናገኛቸው ትልልቅና አፍ
 የሚያስከፍት አስገራሚና አንጊ ተአምራት ያደረጉት ሰዎች የእምነት
 ጀብደኞችና ጀግኖች ሲደረጉ በእምነታቸው ምክንያት ጎሳርንና መከራን
 የተቀበሉት ደግሞ እምነተ-ቢስ ተደርገው ማላገጫ ይሆናሉ። በዕብራውያን 11
 የምናየው ግን በእምነት ድል የነሱትን ብቻ ሳይሆን ስለ እምነታቸው
 የተሰደዱትንና መከራ እየተቀበሉ የሞቱትንም ጭምር ነው። ይህን ሁሉ
 ያደረጉት በሌላ ሳይሆን በእምነታቸው ነው። በእምነት አስተማሪዎች ከሁሉ
 ይልቅ ማፌሃ ተደርጎ የሚሰበከው ኢዮብ ነው። ኢዮብ ለነዚህ ሰዎች ተሸናፊ
 ነው። መከራንም የተቀበለውና ስቃይ የደረሰበትም ፍርሃትን ስላስተናገደና
 ሽንፈትን ስለተናገረ (ገንቢውን ሳይሆን አፍራሹን ስለተናገረ) ነው። በቃሉ
 የምናገኘው እውነት ግን ከዚህ የራቀ ነው። ኢዮብን የኢዮብ መጽሐፍ ጸሐፊም
 በመንፈስ ተመርቶ በኋላም እግዚአብሔርም ራሱ በግልጽ ማን መሆኑን
 ገልጠውታል። በኢዮብ ሳይ የደረሰው ለምንና በማን ፈቃድ እንደሆነ ውጤቱም
 ምን እንደሆነ በመጨረሻው ተገልጧል። ኢዮብም በብሉይም ሆነ በአዲስ
 ኪዳናት እንደ እምነትና ትዕግስት ምሳሌዎች ተጠቅሷል። (ሕዝ.14:14 እና
 20፤ ያዕ.5:21) የኢዮብን እምነትና ጽናት የምናየው በዚያ መሰል መከራ ውስጥ
 እንኳ እያለፈ በእግዚአብሔር ተስፋ ማድረጉ ነው። (ኢዮ.13:14-15) 'ካድና
 ሙት' ሲባል እንኳ የጻናውን ኢዮብን እንዳላማኝ መቁጠር ስንፍና ነው።

ግን እምነት ምንድር ነው? በአዲስ ኪዳን የእምነትን
 ምንነት የሚነግረንና የሚያብራራልን ክፍል ዕብ.11 ነው።
 በመጀመሪያው ክፍል ትርጉሙን ሲሰጠን በቀረው የምዕራፉ
 ክፍል ደግሞ ምንነቱንና ተግባራዊ አገላለጹን ያብራራል።
 ዕብ.11:1 እምነትን ማረጋገጫና ማስረጃ ይለዋል። የተስፋ
 ማረጋገጫና የማይታይ ነገር ማስረጃ ነው። እግዚአብሔር

የተናገረው እውነት የማይታበልና የሰጠውም ተስፋ ሳይፈጸም የማይቀር መሆኑን አሜን ብሎ መቀበል ነው። ይህም እምነት በሰራ የሚገለጥና በተግባር የሚታይ ነገር ነው። አንዳንዱ የእግዚአብሔር ተስፋ በኛ ዕድሜ ውስጥነት ሳይፈጸም ይችላል። የዚህ ነገር ያለመፈጸም እኛን እምነት የጎደለን እግዚአብሔርንም የማይታመን አያሰኘውም። የሚታመነው ነገር ታማኝ ወይም ሊታመን የሚገባው ካልሆነ ግን ያ እምነት ጤናማ እምነት አይደለም። ስለ እውነተኛ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት አንድ አስተማሪ እንዲህ ይላል፤

እውነተኛው መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት (በግሪክ ‘ፒስቲስ’ የሚለው) ሦስት መሠረታዊ ንጥረ-ነገሮችን ያቅፋል። የመጀመሪያው ዕውቀትን ይይዛል ሁለተኛው ከመስማማት ጋር ይያያዛል። ነገር ግን ሦስተኛውን ንጥረ ነገር ማለትም መታመንን ካልጨመርን ሙሉ ወደሆነው መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት አንድርስም።²⁵

ይኸው ጸሐፊ አባባሉን ሲያብራራ አንድ ምሳሌ ይሰጣል፤ ይህም አንድ ሰው አንድ ከረሚላ ቢሰጥህና ያ ከረሚላ መርዝ እንዳለው ቢነገርህ አወቅህ ማለት ነው። የዚህን ነገር እውነተኝነት ከተቀበልክ ከእውነቱ ጋር ተስማማህ ማለት ነው። ነገር ግን አውቀህም ተስማምተህም ከረሚላው ብትበላው ድርጊትህ በተነገረህ ነገር ያላመንህ የመሆንህ ማረጋገጫ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እምነት ሲገልጽ ስለ ትንሽና ትልቅ እምነት ይናገራል። (ማቴ.8:10፤ ማቴ.15:28፤ ማቴ.17:20) ያምናሉ የተባሉት እምነታቸው ሲጠፋ ወይም እምነት ሳይኖራቸው ሲቀር ይታያል። (ማቴ.17:17፤ ማር.4:40፤ ማር.9:19፤ ሉቃ.8:25፤ ሉቃ.9:41) ደቀ መዛሙርት እምነት እንዲጨመርላቸው ሲለምኑ ይታያሉ። በተለይ ጳውሎስ በሮሜና በገላትያ መልእክቶች የአዲስ ኪዳንን እምነት ከብሉይ ኪዳን ሥራ ጋር በማወዳደር እምነት በተፈጸመው የክርስቶስ ሥራ መደገፍ መሆኑን ያብራራል። የመጽሐፍ ቅዱስ ትክክለኛ ማብራሪያ መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ ነው። የእምነትን ምንነት ስለ እምነት ከሚናገሩት የቃሉ ምዕራፎች ማግኘትና መረዳት እንችላለን። በአዲስ ኪዳን እምነት የሚለው ቃል አብዝቶ የተደጋገመባቸው አራት ምዕራፎች ይገኛሉ። እነዚህም ሮሜ.4 (10 ጊዜ)፤ ያዕ.2 (11 ጊዜ)፤ ገላ.3 (13 ጊዜ) እና ዕብ.11 (24 ጊዜ) ናቸው።

ከላይ እንደተመለከትነው እምነት ማለት እግዚአብሔርን በቃሉ ማወቅና ከቃሉ ጋር በመስማማት መታመን ነው። በእግዚአብሔር የምናምነው እምነት

የሚመነጨው ከቃሉ ነው፤ ማለትም ቃሉን ከመስማት ነው። (ሮሜ.10:17) እምነት እግዚአብሔርን ያደርጋል ብሎ በእርሱ ተስፋ የማድረግ ማረጋገጫ ነው። ወደ ጌታ ዘንድ መጥተው የተፈወሱ ጥቂት ያልሆኑ ሰዎች በወንጌል ውስጥ ተጽፈውልናል። እነዚህን ሰዎች ጌታ "ሂድ እምነትህ አድናሃል፤ እምነትሽ አድናቃል" ሲላቸው እናነብባለን። (ለምሳሌ ማቴ.9:22፤ ማር.10:52፤ ሉቃ.7:50) እነዚህ ሰዎች የተባለላቸውን ደኅንነታቸውን ያገኙት ጌታ ያደርጋል ብለው በማመናቸውና ደፍረውም በመምጣታቸው ነው። በነዚህ ቦታዎች 'እምነትህ' ወይም 'እምነትሽ' የተባለው መታመናቸውን ማለትም የጌታን ማግኘት ማመናቸውንና ማን ከመሆኑ የተነሳም ማድረግ መቻሉን መቀበላቸው ነው እንጂ ሌላ ምትሃታዊ ነገር አይደለም። እምነታቸው በራሱ የሚያድናቸው ነገር ቢሆንም ኖሮ ወደ ጌታ መምጣትና መዳሰስ ወይም የፈውስ ቃልን መቀበል ባልተገባቸው ነበር። በዚህ በግልጽ እንደምናየው እነርሱ ያደረጉት በጌታ መታመናቸው ሲሆን ፈዋሹ ጌታ ነው።

በጽንፈኛለም ውስጥ ሙሉ በሙሉ ሊታመን የሚገባው ከእግዚአብሔር በቀር ማንምና ምንም የለም። እውነተኛ እምነት የሚመነጨው ከእርሱ ጋር ከተደረገ ታዛዥ የሆነ ግንኙነት ነው። እግዚአብሔር ጸሎትን የሚመልሰው በራሱ ሉዓላዊነት፣ ጥበብ፣ ምህረትና ጸጋ መሠረት እንጂ አንድ የሆነ "ሕግ" እንዲሠራ ስለሚያስገድደው አይደለም፤ እርሱ በማንም ሰው ወይም መልአክ አዕምሯዊ ሂደት፣ በተነገሩ ቃላት ወይም በምንም ሌላ መሣሪያ ሊጠመዘዝ አይችልም።²⁶

እምነታቸው ትልቅ ሆነ ትንሽ፣ ሙሉ ሆነ ጎዶሉ ሁሉም ተፈውሰዋል። በእምነቱ ማነስ ወይም መጉደል ምክንያት ወደ ጌታ ቀርቦ ያልተፈወሰ ሰው አልነበረም። በማር.9:24 የምናገኘው የብላቴና አባት 'አምናለሁ አለማመኔን እርዳው' ብሎ እንኳ ብላቴናው ተፈውሶለታል። አንድ ትልቅ ነገር ደግሞ አንዘንጋ ጌታ የሰዎቹን እምነት ይጠይቅ የነበረበት ምክንያት እርሱን መሲሁ መሆኑን የመቀበልና ያለመቀበላቸው ጥያቄ ነበር እንጂ እርሱን ካመኑት በኋላ ያንን ነገር ለማግኘት እንደሚያምኑና እንደማያምኑ መጠየቁ አልነበረም። እርሱን ብለው የመጡት ሁሉ ደግሞ ተፈወሱ። በአንጻሩ ይልቅስ ከሚጸለይላቸው ሰዎች ሳይሆን ከሚጸልዩት ሰዎች እምነት ማነስ ወይም ሌላ ችግር የተነሳ መሆን ይገባው የነበረው ነገር ሳይሆን ሲቀር ይታያል። (ማቴ.17:14-21፤ ማር.9:14-19፤ ሉቃ.9:37-42) በነዚህ ክፍሎች የምናነብበው ተጸልዮለት ያልተፈወሰ ሰውን ታሪክ ነው። ከታሪኩ ዙሪያ ምክንያቶቹን ስንለቃቅም እንዲህ ሆኖ እናገኘዋለን። በመጀመሪያ በደቀ መዛሙርቱ መካከል ክርክር ነበር። በኋላ እቤት ከገቡ በኋላ ሲጠይቃቸው የክርክራቸው ርዕስ ከእርሱ መካከል ማን እንደሚበልጥ ነበር። እንዲህ ሆነው

ነበር ይጻልዩ የነበሩት። ምናልባት መብለጣቸውን በዚያም ለማሳየት ይደረግ የነበረ እሽቅድምድም ይሆን ይሆናል። እና ርኩሱ መንፈስ ባይወጣ አያስገርምም። ሌላው ችግር እነዚህ ሰዎች በወቅቱ ያን ርኩስ መንፈስ ሊያስወጣ የበቃ እምነት አልነበራቸውም። በጌታ ስም ስልጣን የታመኑና የተደገፉ አልነበሩም። ሌላው ሦስተኛ አድርገን ልንወስደው የምንችለው ይህ ርኩስ መንፈስ በጸሎትና በጦም የሚወጣ ዓይነት ነበርና ነው። የሰው ጉድለት ይህን ፈውስ አጉድሎት ሆኖ ቢሆን ተጠያቂዎቹ ሰውየው ወይም ብላቴናው ሳይሆኑ ደቀ መዛሙርቱ ሆነው ነው የምናገኛቸው። አንዳንዴ ተጸልዮ የተጸለየው ነገር ካልተፈጸመ ‘ስላላመንህ ነው...’ የሚሉትን ሰዎች የራሳቸውን ሕይወትና እምነት መጠየቁ ስህተት አይደለም።

የልሳኖች ቀውስ

እግዚአብሔር ከምህረቱ የተነሳ አድኖን የአካሉ ብልት ሲያደርገን ከጸጋው የተነሳም ስጦታዎችን ሰጥቶናል። ከእነዚህ ስጦታዎች መካከል አንዱ በሌላ ልሳን ወይም ቋንቋ የመናገር ስጦታ ነው። ይህ ስጦታ በዘመናችንም ልክ እንደ ባቢሎን ግንብ ዘመን መለያየትና መደናገርን የፈጠረ ስጦታ ሆኗል። ይህ ስጦታ በተሰጠበት ቀን የሆነው የዚህ የባቢሎን ታሪክ ግልባጭ ነበር፤ ማለትም የብዙ አገሮች ሰዎች በየቋንቋው የእግዚአብሔርን ድንቅ ነገር ይናገሩ ነበር። (ሐዋ.2:1-11) ከዚህ ክፍል የምንረዳቸው ሁለት ነገሮች አንደኛ ጉዳዩ አይሁድን የሚመለከት መሆኑንና ሁለተኛ ቋንቋዎቹ የሚታወቁ ቋንቋዎች መሆናቸውን ነው። ይህ ነገር በዚህ ዕለት ያከተመ ሳይሆን እንደ ገንቢ ስጦታ ለቤተ ክርስቲያን የተሰጠ በመሆኑ ሐዋርያው ጳውሎስ ስጦታው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት መሆን እንደሚገባው የሰጠውን መመሪያ በ1ቆሮ.14 እናገኛለን።

ልሳን ወይም በግሪክ ቋንቋ ‘ግሎሳ’ የሚባለው ቃል በአዲስ ኪዳን 50 ጊዜያት ተጽፏል። ከእነዚህ ውስጥ ከፊል ያህሉ ‘ልሳን’ ሲሰኙ የቀሩት ደግሞ ‘መላስ’ (ለምሳሌ ማር.7:33 እና 35፤ ሉቃ.1:64፤ 1ጴጥ.3:10) ‘ቋንቋ’ (ለምሳሌ ማር.16:17 እና ራዕ.5:9 ወዘተ.) ‘አንደበት’ (1ቆሮ.14:9፤ ያዕ.1:26 እና 3:5-8 እና እንዲሁም 1ዮሐ.3:18) ተብለው ተተርጉመዋል።

ሰዎች ለመጀመሪያ ጊዜ በአዲስ ቋንቋዎች የተናገሩባቸው ቦታዎች ማለትም በሐዋ.2:4፤ ሐዋ.10:46 እና ሐዋ.19:6 ‘ልሳን’ ተብለው ተጠቅሰዋል። በተረፈ ልሳን የሚለውን ቃል ከምችት የምናገኘው በ1ቆሮ.12-14 ነው። እነዚህም እንደ ጸጋ ስጦታ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት ማገልገል

እንዳለባቸው የሚያመለክቱ የትምህርትና የሥርዓቱም ክፍሎች ናቸው።
በታዎቹ፡

1ቆሮ.12:10፥10፥28 እና 30

1ቆሮ.13:1 እና 8

1ቆሮ.14:2፥4፥5፥5፥6፥13፥14፥18፥19፥22፥23፥26፥27፥እና
39 ናቸው።

ልሳናት በቤተ ክርስቲያን የጉባዔ መታነሚ ስጦታዎች ናቸው እንጂ የግል አይደሉም። በርግጥ ተናጋሪው ሊታነጽበት የሚችልበት አንድ ገጽታ አለ። ጠቅላላ መልኩ ግን ለቤተ ክርስቲያን መታነሚ የተሰጠ መሆኑ ነው። ችግርና ሁከትም እንዳይፈጥሩ በሥነ-ሥርዓት መነገር አለባቸው፤ ማኅበሩ ይታነጽ ዘንድም የሚተረጉም ሰው በእርግጥ መኖር አለበት። በጉባዔ ውስጥ ብዙዎች በልሳናት የሚጮኹበትን ሁኔታስ ከቃሉ አንጻር እንዴት እናየዋለን? አንዳንድ ካሪዝማውያን አስተማሪዎች ልሳናትን ሁለት ቦታ ይከፍሏቸዋል፤ የግልና የጉባዔ ብለው። የጉባዔው የሚተረጎመው ሲሆን የግሉ ደግሞ ተናጋሪው የሚታነጽበት ነው ይላሉ። እንዲያውም በልሳን መናገር በመንፈስ ቅዱስ የመጠመቅ ምልክት ስለሆነ በልሳን የማይናገር አማኝ በመንፈስ ቅዱስ ገና አልተጠመቀምና መጠመቅና በልሳኖችም የመናገርን ስጦታ ሊቀበል ያስፈልገዋል ይላሉ።

ስለ ስጦታዎች በጸጋ ስጦታዎች ክፍል እንደተገለጠው ምንም የግል ስጦታ የሚባል ነገር የለም። ልሳን ብቻ ግን ራስን እንደሚያንጽ ተገልጧል። ይህም በልሳን የሚናገረው ራሱን የሚያንጸው መተርጎም ባለመቻሉ ዝም ብሎ ለራሱና ለእግዚአብሔር በመጸለይ በውስጡ የመንፈስ ቅዱስን ኅልውና በመረዳቱ እንጂ ሌላ መታነጽ አይደለም። ሁሉ በልሳኖች መናገር እንዳለባቸው የሚያስተምሩ አስተማሪዎች የመጀመሪያ ጥቅስ ማር.16:15-18 ነው። በነዚህ ጥቅሶች ያመኑትን የሚከተሉት አምስት ምልክቶች ተጠቅሰዋል። ከአምስቱም ግን ሁሉም ያለችግር ሊለማመዱት የተመረጠው በአዲስ ቋንቋ መናገር ነው። ይህ ጥቅስ ኮስተር ተብሎ ከተወሰደ የሁሉም ስጦታዎች ሚዛናዊነት የመርዙና የእባባቸው ጭምር መታለፍ የለባቸውም። በርግጥ ይህን እያደረጉ ችግር የደረሰባቸው እንዳሉም ተመልክተናል። በቁጥር 16 ላይ ደገነነትንና ፍርድን ሲገልጥ በነጠላ ‘ያመነ የተጠመቀ፤ ያላመነ’ ብሎ ይላል። ምልክቶችን ሲናገር ግን ‘ያመኑትንም’ ይላል። ከዚህ የምንረዳው አንድ ትልቅና ግልጽ እውነት አለ፤ ይኸውም ያመነ የተጠመቀ ሁሉ እያንዳንዱ ይድናል። ያላመነም ሁሉ

እያንዳንዱ አይድንም። ወደ ምልክቶቹ ስንመጣ ግን ሁለት ነገሮችን ልንመለከት ያስፈልገናል። የመጀመሪያው (ሀ) በጅምላ ከመናገሩ የተነሳና (ለ) ከሌሎችም የአዲስ ኪዳን ምንባቦች እንደምንረዳው ባመኑት ሁሉ ምልክቶቹ ሁሉ እንደማይከሰቱ እንገነዘባለን። የመጽሐፍ ቅዱስ ዋና ማብራሪያ መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ መሆኑ መዘንጋት የለበትም። ሁለተኛው ነጥብ እነዚህ ምልክቶች ያመኑትን የሚከተሉ ናቸው እንጂ ያመኑት እነዚህን ምልክቶች ተከታዮች መሆን እንደሌለባቸው መስተዋል ያለበት ነገር መሆኑ ነው።

ሌላው በሮሜ.8:26-27 የተጻፈው የመንፈስ ማገዝና የመቃተት ነገር ነው። ቃሉ የሚለው መንፈስ ድካማችንን እንደሚያግዝና የመንፈስን አሳብ ስለሚያውቅ በማይነገር መቃተት እንደሚማልድልን ነው። አንዳንድ ካሪካማውያን በዚህ ቃል ላይ በመመርኮዝ አንድ ሰው በልሳን ሲጸልይ በመንፈስ እየጸለየ እንደሆነ ያስተምራሉ። በመንፈስ ስለመጸለይ ቀደም ሲል የተመለከትነው ነው። ይህ ክፍል የሚናገረው መንፈስ ቅዱስ ድካማችንን ሊያግዝ ወይም ሊሸከምልን እና በውስጣችን ሆኖ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሊጸልይ እንደሚወድ ነው። ጳውሎስ ከሮሜ.6 እስከ 8 ባሉት ምዕራፎች ስለ ክርስትና ሕይወት ሲናገር በምዕ.6 ለኃጢአት መሞትን ያብራራል። በምዕ.7 ደግሞ ምንም እንኳ አንድ ሰው ለኃጢአት ቢሞት ነገር ግን በውስጡ የሚሰራ ሌላ ሕግ ይኸውም የኃጢአት ሕግ የሚባል እንዳለ ይገልጣል። በምዕ.7 የምንመለከተው የእነዚህን ሁለት ሕጎች ጦርነት ነው። በዚህ ምዕራፍ የምናየው ሕይወቱ የእርስ በርስ ጦርነት ሜዳ የሆነ ንስቋላ ሰው ጩኸት ነው። ወደ ምዕ.8 ስንመጣ ግን ሌላ ታሪክ ነው የምናነብበው። ለጦርነቱ አሸናፊነት ለክርስትና ሕይወትም ስምረት የሚሆነው የሕይወት መንፈስ ሕግ የተባለው ሕግ በዚያ ሰው ሲሰለጥን ያ ሰው በአሸናፊነትና በጽናት ሲመላለስ ይታያል። የአሸናፊነቱም ምሥጢር መንፈስ ቅዱስ ነው። በጠቅላላው በሮሜ መጽሐፍ ውስጥ ‘መንፈስ’ የሚለው መንፈስ ቅዱስን የሚያመለክተው ቃል 26 ጊዜያት ሲጻፍ 18ቱ በዚህ በአንዱ ምዕራፍ ማለትም በሮሜ.8 ተከማችተው ይገኛሉ። በጠቅላላው በዚህ ምዕራፍ መንፈስ 21 ጊዜ የተጻፈ ሲሆን እነዚህ 18ቱ ስለ መንፈስ ቅዱስ የሚናገሩት ናቸው።

በዚህ ምዕራፍ መንፈስ ቅዱስ ከሚያደርጋቸው ነገሮች አንዱ የአማኙን የጸሎት ሕይወት መደገፍ ነው። ይህንም ጸሎት የማይነገር መቃተት ይለዋል። በልሳን መናገርና የመንፈስ (የመንፈስ ቅዱስ) መቃተት አንድ አይደለም። ቃሉም አሳቡም አንድ አይደለም። ይህ ጸሎት የልሳን ጸሎት እንደሆነ ማሳየት ቢወድስ በግልጽ ልሳን የሚል ቃልን በተጠቀመ ነበር። ነገር ግን በአማኙ ውስጥ ያደረው መንፈስ ቅዱስ ቃላት ሊገልጡት በማይችሉት መንገድ ይማልዳል። በምናውቀው ቋንቋ ብንጸልይ በቃላት ይገለጣል፤ አንድ ሰው በልሳንም ቢናገር

ወይም ቢጸልይ ቢያውቀውም ባያውቀውም ያ ቋንቋ ቋንቋ ነውና የሚነገር በቃላትም የሚገለጥ ነው። በዚህ ክፍል የምናየው ግን መንፈስ ቅዱስ የሚማልደው በማይነገር መቃተት ከአንደበት ተገልጦ በማይወጣ የውስጥ ‘መናገር’ ነው። መቃተት አንደበታዊ ቋንቋ አይደለም። ለምሳሌ ማቃሰትም ቋንቋ አይደለም ግን የሚያስተላልፈው መልዕክት አለ። በማይነገር መቃተት ማለት ቃላት የማይገልጡት ጸሎት ማለት ነው። ስለዚህ የመንፈስ መቃተትና ልሳን አንድ አይደሉም።

ከ1ቆሮ.12:10 በልሳኖች መናገር ከጸጋ ስጦታዎች መካከል አንዱ መሆኑን ከዚሁ ምዕራፍ ከጠቅላላው አሳብና በተለይም ከቁጥር 30 ደግሞ ሁሉ በልሳኖች እንደማይናገሩ በግልጽ እናገኛለን። ጥቅሱ የሚለው "ሁሉስ በልሳኖች ይናገራሉን? ሁሉስ ይተረጉማሉን?" ነው። መልሱ ግልጽ የሆነ "የለም አይናገሩም" የሚል ነው። ጳውሎስ እንዲህ ያለውን የአጻጻፍና የማስተማር ስልት ብዙ ቦታዎች ያዘወትራቸዋል። (ለምሳሌ ሮሜ.6:1) እንግዲህ የቃሉ ትክክለኛ ተርጓሚ ቃሉ ከሆነ ቃሉ ደግሞ በማር.16 እና በ1ቆሮ.12-14 ባሉት ምዕራፎች ልሳኖችን በተመለከተ የተጠቀመው ቃል ተመሳሳይ ከሆነ የግልና የጉባዔ ልሳናት የሚባሉት ከየት መጡ? እግዚአብሔርስ እንዲህ ነገሮችን አሻሚ አድርጎ በኛ መጫወትን ይፈልጋል? ‘የግል’ የሚባለው የማይተረጎመው ቋንቋ ከሆነ የማይተረጎመው ሰው መተርጎም ስላልቻለ መሆኑም መታለፍ የለበትም። ይህ ሰው ጉባዔው ይታነጽበት ዘንድ እንዲተረጎም መጸለይ እንዳለበትና መተርጎም ካልቻለ ደግሞ በጉባዔ ውስጥ ዝም ብሎ ለራሱና ለእግዚአብሔር መናገር እንዳለበትም በግልጽ ተጽፏል።

በልሳኖች መናገር ከሌሎቹ ስጦታዎች ተለይቶ ልዩ ቦታ ስለሚሰጠው የጉባዔ መገንቢያ በመሆን ፈንታ በብዙ ቦታዎች መለያያ ማፍረሻ፣ ያልዳኑትን ማስበርገጊያ፣ የሚናገሩትን ማስታወያ፣ የማይናገሩትን ማንኳሰሻ እንደተደረገ ይታያል። አንዴ ልሳን ሁለት ዓይነት ተደርጎ ከተስተማረ የትኛው የትኛው መሆኑን ለመለየትም ሆነ ለመቀበል ያዳግታል። ይህን የሚያውቀው ተናጋሪው ብቻ ሊሆን ነው ማለት ነው። ሰዎች ግራ መጋባታቸው ይበዛል። በጉባዔ ሥርዓት አልባነት የሥርዓትን ቦታ ይይዝና እዚህ አንዱ እዚያ ሌላዋ ያሻቸውን ይላሉ። አልፍሬድ ኤች.ፓል የተባለ ሰው ለብዙ ዓመታት በልሳኖች መናገርን በመንፈስ ቅዱስ እንደመጠመቅና መሞላት ዋና ምልክት አድርጋ በምታስተምር ቤተ ክርስቲያን ሲያስተምርና ሲያገለግል ከኖረ በኋላ የማይዋጡለት ነገሮች ሲበዙና እኒህንም ከቃሉ አንጻር ሲመረምር ያፈነገጡ ሆነውበት ሊወጣችኋል። ከዚህ በኋላ በጻፈው ‘የልሳናትን ንቅናቄ የተውኩባቸው አስራ ሰባት ምክንያቶች’ በተባለው መጽሐፉ የወጣበትን ምክንያቶች በሰፊው ጻፈ።

ሁሉንም መዘርዘር ባይቻልም ከምክንያቶቹ ጥቂቶቹ፤

- ስለ መንፈስ ቅዱስ የሚሰጠው ትምህርት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጤንነቱ ሙሉ ያለመሆኑ፤
- ከመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታዎች ሁሉ ውስጥ አንዱ ብቻ ማለትም ልሳን መጉላትና መታየቱ፤
- በግላዊ ‘ልምምድ’ ማለትም በሰብዓዊ ልምምዶች መደገፍ፤
- የመንፈስ ቅዱስ አካልነት ወይም አምላክነት ዝቅ ማለት፤
- በልሳኖች መናገር የመንፈሳዊነትና እንዲያውም የደኅንነት ምልክት ተደርጎ መታየቱ፤
- ‘የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ናቸው’ የሚባሉትን ነገሮች ያለምንም ጥርጣሬና ጥያቄ ለመቀበል መገደድ፤
- ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ የሆኑ መገለጦች መኖራቸው፤
- መሪዎችን ልክ ዕውር መራውን ያለምንም ጥያቄ እንደሚከተል መከተል፤
- እውነተኛው በመንፈስ ቅዱስ መሞላት የሚለው አሳብ መዛባቱ። 27

የልሳኖች ስጦታ አንድ ብቻ ነው ያም ቤተ ክርስቲያን እንድትታነጽበት መንፈስ ቅዱስ የሰጠው በሌላ ቋንቋ የመናገር ስጦታ ነው። ይህ ስጦታ በጉባዔ በሚነገርበት ጊዜ ተናጋሪው ወይም ሌላ ሰው መተርጎም አለበት። የግል ልሳን የተሰጠው የሚመስለው ማንም ቢኖር ይህ ነገር በእውነት ችግር አይፈጥርም ምክንያቱም ይህ ሰው ስጦታው እንዳለው ከራሱና ከእግዚአብሔር በቀር የሚያውቀውም የለም። በጉባዔ ከተናገረው መተርጎም እንደሚጠበቅበት ያውቃል በእልፍኙ ለሚናገረው ግን የሚባረከውም ተጠያቂውም ራሱ ነው።

አሁንም አንዳንድ አስተማሪዎች የሁለቱን ልዩነት ለመግለጥ የጉባዔ ቋንቋን የሚታወቅ ወይም የሚተረጎም ልሳን ሌላኛውን ደግሞ ሌላ የማይታወቅ ማንም ሰሚውም ሆኑ ተናጋሪውም የማያውቀውና ሊተረጎመውም የማያስፈልገው ቋንቋ አድርገው ያስተምራሉ። ይህንንም ‘በእንግዳ ወይም በማይታወቅ ቋንቋ መናገር’ (xenoglossolalia) ይሉታል። በ1ቆሮ.13:1 የሰዎችና የመላዕክት ቋንቋ መኖሩን በ1ቆሮ.14:10 ደግሞ የሰዎች ቋንቋ ብዛቱ እጅግ እንደሆነ እንማራለን። እርግጥም የቋንቋ ብዙነትና ዓይነት አሌ የማንለው እውነት ነው። ነገር ግን በልሳኖች የመናገር ስጦታ ሲሰጥ በልሳኖች የተነገረውን የመተርጎም ስጦታም የተሰጠበት ምክንያት ለዚህ መሆኑ መታለፍ የለበትም። መላእክትም ቢሆኑ ለሰው ሲናገሩ በሰው ቋንቋ መሆኑ የታወቀ ነው።

ልሳንን እንደ ስጦታ ማለትም ከጸጋ ስጦታዎች እንደ አንዱ ሳይሆን እንደ ምልክት ማለትም እንደ መንፈሳዊነት ማረጋገጫ ምልክት ማየት የዘመናዊው ካሪዝማዊ ንቅናቄ አንዱ የተሳሳተ አዝማሚያ ነው። ማንም በቅርብ የሚያየው እንደሚረዳው በልሳኖች የሚናገሩት አማኞች እንደ ስጦታነቱ በመረዳት ጉባዔውን ከሚያንጸብት ይልቅ እንደ መንፈሳዊነት የመታወቂያ ምልክት ማውለብለቡን ነው የሚመርጡት። በልሳን መናገር ልዩ መንፈሳዊ ዕርክንን የመሻገርና ከሌሎች የተሻሉ የመሆን ምልክት ቢሆን እንዲህ የሚያደርጉት ሲዝሉ፡ ሲንሸራተቱና ሲወድቁ መታየት አልነበረበትም ነበር። እውነቱ ግን እንዲህ አይደለም።

በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስጦታዎች አሉ። ምንም አልጎደሉባቸውም። (1ቆሮ.1:7) በልሳኖች መናገር እንዲያውም ትልቅ ትኩረት የተሰጠው ነገር መሆኑን ይህ ርዕስ ሦስት ምዕራፎች ላይ ከመጻፉ እንረዳለን። ነገር ግን የቆሮንቶስ ምዕመናን 'ስጋውያን' ተብለው የተወቀሱ ምዕመናን ነበሩ። ከ1ኛ ቆሮንቶስ እንደምንረዳው ሦስት ዓይነት ሰዎችና ሁለት ዓይነት ክርስቲያኖች አሉ። ሁለቱ ዓይነት ክርስቲያኖች በልሳን የሚናገሩና የማይናገሩ ሳይሆኑ ስጋውያንና መንፈሳውያን ተብለው የሚታወቁት ክርስቲያኖች ናቸው። በየትኛዋም ቤተ ክርስቲያን አንድ ዓይነት ሰዎች አናገኝም። በቆሮንቶስም እንዲሁ። የቆሮንቶስ ምዕመናን ግን በግልጽ ስጋውያን ተብለው ተወቅሰዋል።

የአንድ ሰው የመንፈሳዊነቱ መለኪያ የጸጋ ስጦታው ሳይሆን መንፈሳዊ ሕይወቱና መንፈሳዊ ፍሬው ናቸው። በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ሰው በምልክት መታወቅ ካለበት እንደ ምልክት ተደርገው የሚወሰዱ ነጥቦች ሊኖሩ ይችላሉ። ስለዚህ አሳብ ከላይ የተጠቀሰው ሰው ሲናገር፡

ምንም እንኳ በአንድ ወቅት በልሳኖች መናገር በመንፈስ ቅዱስ የመሞላትና የመንፈሳዊነት ምልክት እንደሆኑ ባምንና ባስተምርም በእግዚአብሔር ቃል ብርሃን አግካይነት አመለካከቴን መለወጥ ነበረብኝ። ...አሁን በእውነት በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ወይም የመንፈሳዊ ክርስቲያን ምልክት ወይም ባሕርያት ናቸው ብዬ የማምናቸው!

1. የተሰቀለ፡ ራስን የካደ ሕይወት (ይህ የአንድ ጊዜ ልምምድ ሳይሆን ሕይወት ነው) ፲፩.2:20፤ 6:14
- 2/ የተማረከ ሕይወት፡ የተገዛና ለጌታ የተሰጠ ሕይወት። የሰው ፈቃድ ለእግዚአብሔር ፈቃድ ሲገዛ። ሮሜ.6:13-19፤ 12:1-2
3. ክርስቶስን የሚመስል ሕይወት። ፲፩.2:20፤ ሮሜ.8:29

4. ፍራያማ ሕይወት፡ የመንፈስ ፍሬ ሲገለጥ። ዮሐ.15:8፤
ገላ.5:22-23

5. በክርስቶስ አገልግሎትና ምስክርነት ውጤታማ ሕይወት።
ሐዋ.1:8፤ 4:31

6. እግዚአብሔርን የሚያስከብር ሕይወት። 1ቆሮ.6:20
ናቸው።²⁸

አንዳንድ ሰዎች ልሳንን ከመፈለጋቸው የተነሳ ለማግኘት የማይፈነቅሉት ድንጋይ የለም። ይህን ለማግኘት አንዳንዴ ምንም መንፈሳዊነት ያልተደባለቀባቸው ሰው-ሰራሽ ቴክኒኮች ይደረጋሉ። እኒህ ነገሮች በሚደረጉበት ወቅት ለሚሆነው ሁሉ ኃላፊነቱ የፈላጊውም የጸላዩም ነው። ከሚደረጉት ነገሮች መካከል ለምሳሌ የሚጸለይለት ሰው ድምጹን ከፍ አድርጎ እንዲጸልይ ይነገረውና የሚጸልይለት ሰው (ሰዎችም ሊሆኑ ይችላሉ) ደግሞ እጆቹን በማንቀጥቀጥ ሰውነቱን በግድ ያንዘፈዝፈዋል። በዚህ ጊዜ እጆች የተጫኑበትና የሚጸለይለት ሰው ድምጽ መንዘርና መንቀጥቀጥ ሲጀምር በዚያ መልክ እንዲቀጥል በማደፋፈር አንዳንድ የተመረጡ ቃላትንም በተለይም ሃሌሉያ የሚለውን ቃል እንዲደጋግማቸው በማድረግ እነርሱ ወደሚሉትና ወደሚፈልጉት ነገር እንዲጠጋ ይነገረዋል፤ ይደረጋልም። አንዳንዶች ጸላዮችማ በጣም ከመንገዳቸው የተነሳ የሚጸልዩላቸውን ሰዎች ጉንጭና መንጋጭላ፤ አገጭና ምላስ ሁሉ ሳይቀር በመነካካት ልዩ ድምጽ ለመፍጠር ይጥራሉ። አንዳንዶችም አንዳንድ ሐረጎችን እንዲሉ ያስተምራሉ። ሲያስተምሩም አንዳንዶቹን ቃላትና ሐረጎች ቋንቋነታቸው ቀርቶ ድምጽ ብቻ እስኪሆኑ ድረስ በፍጥነት እንዲነገሩ ያደርጋሉ። ይህ ዘመናዊና ሰው-ሰራሽ ስልት እንጂ በአዲስ ኪዳን እንዲህ ያለ ታሪክ ሲደረግ አልታየም።

በአዲስ ኪዳን ሰዎች ለመጀመሪያ ጊዜ በልሳኖች በተናገሩባቸው ሦስት ምዕራፎች (ሐዋ.2፡ 10 እና 19) ውስጥ የዚህን መሳይ ነገር አናይም። በሁሉም ምዕራፎች በልሳኖች ለመናገር ሲጠብቁ አናይም። በመጀመሪያውም እንኳ የመንፈስ ቅዱስን መምጣት እንጂ እንዴት እንደሚመጣና ከመጣም በኋላ ምን እንደሚፈጸም አያውቁም ነበር። በልሳን እንዲናገሩ የሚደረጉ ሰዎች በሚጸለዩላቸው ጊዜ በአዕምሯቸው እንዲጸልዩና የሚጸልዩትንም ነገር በሚያውቁት ቋንቋ እንዲናገሩት አይፈቀድላቸውም ወይም አይበረታቱም። ይህን ማድረግ 'አሸንዳውን እንደ መዝጋት' ነው የሚቆጠረው። ቃላትን አብዝቶ ከመደጋገምና አፍጥና ከመናገር የተነሳ የሚነገርን የሆነ ነገር ከመንፈስ ቅዱስ የተሰጠ የጸጋ ስጦታ ነው ወይስ ሰው-ሰራሽ ልሳን ነው የምንለው? በሐዋ.2:4

እንደምናነበው እነዚያ የተናገሩት "መንፈስም ይናገሩ ዘንድ እንደሰጣቸው" ነበር እንጂ ተምረውትና ሰልጥነውበት ወይም ተገፋፍተውና ተደፋፍረው ከቶውን አልነበረም።

በልሳናት መናገር በማርቆስ ወንጌል ምዕራፍ 16 በሐዋርያት ሥራ ምዕራፎች 2፥ 10 እና 19 እንዲሁም በ1ኛቆሮንቶስ ምዕራፎች 12፥ 13 እና 14 ተጽፈዋል። በሐዋ.8 እንዳለ ይመስላል እንጂ በግልጽ አልተጻፈም። ሐዋ.8 ዋናውና ከሌሎቹም ይልቅ የሚመረጠው የካሪዝማዊ ንቅናቄ እንዲሁም የልሳናት ንቅናቄም መነሻ አሳብ ነው። በዚህ ክፍል ብቻ አስቀድሞ በዳኑት ላይ መንፈስ ቅዱስ ሲወርድ ወይም ሲቀበሉ እናያለን። ይህም የሆነው ሐዋርያት ከሄዱና እጆቻቸውንም ከጫኑባቸው በኋላ ነበር። በሰማርያ ወንጌልን የሰበከው ፊልጶስ ሲሆን ፊልጶስ ወንጌላዊ እንጂ ሐዋርያ አልነበረም። እግዚአብሔር የሐዋርያትን እጅ መጫን ለሰልጣናቸው ምልክትም ለአንድነታቸው መሠረትም ይሆን ዘንድ ነው የተጠቀመው። በአይሁድና በሳምራውያን መካከል የነበረውን የጥል ግድግዳም ማፍረሱ ነው። ከሐዋ.8 በቀር በቀሩት በሦስቱ በታዎች ሰዎች ለመጀመሪያ ጊዜ መንፈስ ቅዱስንም በልሳናት የመናገር ስጦታንም ሲቀበሉ እናያለን። ከነዚህ ክፍሎች እንደምንረዳው ልሳን ማለት ሰዎች ያልተማሩት መንፈስ ቅዱስ የላለውናው ምልክት አድርጎ ከገለጣቸው ስጦታዎች አንዱ ሲሆን የጉባዔ ሰሚዎች ካወቁት ጥሩ ካላወቁት ግን ሊተረጎሙላቸው የሚገባ ቋንቋ ነው። ከነዚህ ሦስት ጸሐፊዎችና ሰባት ያህል ምዕራፎች እንደምንረዳው በልሳን መናገር የሚያንጽ ስጦታ እንጂ መናገር የመንፈሳዊ ብስለት ያለመናገር ደግሞ ያለመብሰል ምልክት መሆናቸውን አይናገሩም።

ከ3ኛው ሞገድ ንቅናቄ መሪዎች መካከል የሆነው ጆን ዊምበር የተባለው ሰው መንፈስ ቅዱስ በሰው ላይ ሲወርድ ምን ዓይነት ስሜት እንደሚፈጥር ሲናገር እንዲህ ብሏል። "መንቀጥቀጥን፣ መራድን፣ መውደቅንና መገንደስን፣ እንደሰከረ ሰው መንገድገድንና ወደ ላይና ወደታች መዝለልን፣ የእጅ መኮማተርንና የጣቶች መዘረጋጋትን፣ የሰውነት መድረቅንና የፊት መኮማተርን፣ የዓይን መርገብገብንና ቁና ቁና መተንፈስን፣ ሙቀትንና በላብ መስጠምን ሁሉ ያጠቃልላል።"²⁹ እኒህ ነገሮች የመንፈስ ቅዱስ ስራ ለመሆናቸው ማስረጃ ማቅረብ የማይቻል ነገር ነው። የአንድ መንፈሳዊ ትምህርት ማረጋገጫ ደግሞ የሰዎች ልምምድ በሚሆንበት ጊዜ በተመሳሳይ ሰዓት ሁለት ስህተቶች ይፈጸማሉ፤ እነዚህም አንደኛው የሰዎችን ነገር ማጥላት ሲሆን ሌላው የቃሉን ክብደት መቀነስ ነው። ነባራዊ የሆነውን ቃል ተለዋዋጭ የሆነውና ጥልቀት የሌለው የሰው ልምምድ ከሸፈነው አደገኛ ችግር ይፈጠራል። የሰውን ልምምድ የመጽሐፍ ቅዱስ መደገፊያ ምርኩዝ ማድረግና

ልምምዱ በቃሉ ውስጥ ካልተገኘ ቃሉን እንደሚመች አድርጎ መተርጎም ወደ ማጥ የሚከት መንገድ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ያለ ድጋፍና ያለ ልምምዳዊ ማስረጃ በራሱ ችሎ መቆም የሚችል መለኮታዊ ቃል ነው። ዝናንን በሰንበሌጥ አይደግፉም። በሰብዓዊ ልምምድ ምሉዕ በኩልኤ የሆነውን መለኮታዊ ቃል ለማቅናት የሚደረግ ጥረት ሁሉ ረብ የለውም፤ ፍጻሜው አያምርም።

የኃይማኖት ምሁራን እንደሚናገሩት በተለያዩ ኃይማኖቶች አንዳንድ የተመሳሰሉ ሥርዓቶች አሉ። ከነዚህም መካከል መቀየር ወይም መለወጥ፣ መስዋዕት ማቅረብ፣ የአምልኮ ስርዓተ-ቅዳሴ፣ ጸሎት፣ በአምልኮ ወቅት በደስታ መጨረርና በሌሎች ቋንቋዎች መናገርም ይገኙባቸዋል። በተለይ በኋለኛው ዓይነት ልምምድ ጊዜያት ማገራት፣ ማቃሰት፣ መጮህ፣ መግዘፍ፣ መንቀጥቀጥ፣ መውደቅ፣ መዝለል፣ መደነስና የመሳሰሉት አካላዊ እንቅስቃሴዎች እንደሚታዩ ይናገራሉ። ብዙዎችም በእንዲህ ያለው አጋጣሚ የታመቀ ስሜታቸውን ሊያፈስሱትና ሊቀንሱት ምቹ ይሆንላቸዋል። ኃይማኖቶችን በእንዲህ ያሉ መለኪያዎች የሚመዝኑ ምሁራን ክርስትናንም ከብዙዎቹ ኃይማኖታዊ ሥርዓቶች እንደ አንዱ ብቻ አድርገው ይወስዱታልና የምናደርገውን ሁሉ በማስተዋል ማድረግ አለብን።

በልሳኖች መናገር በዚህ ዘመን እንደሌለ የሚያስተምሩ አስተማሪዎች 1ቆሮ.13:8ን በማብራራት ይጠቅሳሉ። በዚህ ክፍል ትንቢትና ዕውቀት እንደሚሻሩ ልሳኖች ደግሞ እንደሚቀሩ ይናገራሉ። ‘ይቀራሉ’ የሚለው አሳብ ያበቃሉ፣ ሥራቸውን ያቆማሉ፣ ወይም በራሳቸው ይቆማሉ የሚል አሳብን የያዘ ነው። ከሐዋርያት ዘመን በኋላም ስለ ብዙ ነገሮች በጻፉልን በአብያተ ክርስቲያናት አበው በነ አውጉስጢኖስ፣ ሰማዕቱ ኢዮስጢን፣ ኦሪጀን፣ ዮሐንስ ክሪሶስተም ወይም አፈወርቅ ይህ ነገር ማለትም ልሳን አለመጠቀሱን እንደማስረጃ ያቀርባሉ። በዚህ ዘመን የሚሰሙትም ልሳኖች ምንጭ መንፈስ ቅዱስ ሳይሆን ሌላ እንደሚሆን ያስተምራሉ።

ከሐዋርያት ታሪክ በኋላ ልሳን የተጠቀሰው በሞንታኖሳዊው እንቅስቃሴና ለተወሰነ ጊዜ ከዚህ ትምህርት ጋር ከተቆራኘው ከጠርጦልያኖስ ጽሑፎች ነው። ከዚህ በኋላ በመጠኑም ቢሆን ሰፋ እየተደረጉ የተነገረላቸው በልሳን የመናገር ልምምዶች በ1730ዎቹ በሮም ካቶሊክ ውስጥ የሚገኙ ጃንስናውያን የሚባል ቡድን ከነዚህ ጥቂት ቀደም ብሎ ደግሞ በፈረንሳይ አገር የሚገኙ ጥቂት ቄሶች ስለ ልሳን ያውቁ ነበር። ክርስቲያን ባልሆኑ ኃይማኖቶችም ልሳኖች ቢገኙም ልሳንን በመጥፎ መልኩ እንዲታወቅ ያደረጉ ክርስትናን የተላበሱ የስህተት ትምህርቶችም ነበሩ። ‘ቬክርስ’ ወይም ተንቀጥቃጮቹ በመባል የሚታወቁት ሰዎች እምነት ማዘር አን ሊ በምትባል በ18ኛው መቶ ምዕት-

ዓመት በኒው ዮርክ በነበረች ሴት የተመሠረተ ሲሆን ይህች ሴት እርሷ የክርስቶስ እንስት እኩያው ወይም ሴት ክርስቶስ እንደሆነች በማስረዳት አዲስ መገለጥን እንደተቀበለች ማስተማር ጀመረች። ይህች ሴት ማናቸውም ዓይነት ወሲባዊ ግንኙነትን፣ በጋብቻ ውስጥም የሚገኝን ጭምር ታጥላለች። ስጋን ማለትም አሮጌውን ባህርይ ለመግደል ተከታዮችዋ ዕርቃናቸውን በመሆንና በልሳን እየተናገሩ እንዲደንቡ ታደርግ ነበር፤ በዚህም ፍትወታዊ አምሮት ሊሸነፍ እንደሚችል ታስተምር ነበር።³⁰

የልሳኖችን ምንጭ ስንመረምር እንግዲህ ሁሌም መንፈስ ቅዱስ ብቻ እንዳልሆነ መመልከት አያዳግትም። መንፈስ ቅዱስ እንደፈቀደ ከሚያድለው በልሳኖች የመናገር ስጦታ ባሻገር ሰዎች ከሌላ ምንጭም ሊቀዱ እንደሚችሉ ጆን.ኤፍ፥ ማክአርተር ሲጽፍ ሰይጣናዊ ስነ-ልቦናዊና በልምምድ ማለትም በመኮረጅ የሚገኝም ሊሆን እንደሚችል አብራርቷል።³¹ ሥነ-ልቦናዊ ሲል በፈቃድ መቆጣጠር የምንችላቸውን የሰውነታችንን ክፍሎች ለምሳሌ ጡንቻዎቻችንን፣ ድምጻችንን፣ ሌሎችም ነገሮቻችንን በአዕምሯችን መቆጣጠር በማቆም ራሳቸው በራሳቸው እንዲንቀሳቀሱ ማድረግ በመጀመር የሚገቡበት ልምምድ ነው። ልክ ፓይለት አውሮፕላንን በራሱ እንዲሄድ የሚያደርግበትን ጥበብ የሚመስል ነው። በስነ-ልቦና ተመራማሪዎች ዘንድ ይህ ‘ሞተር-አውቶማቲዝም’ ይባላል። እንዲህ ያለ ነገር ውስጥ የሚገቡ ሰዎች ፈቃዳቸው ወይም አዕምሯቸውን ቢያሰሩት ሊያደርጉ የማይችሏቸውን ነገሮች ማድረግ ይችላሉ። ሰዎች ለመንፈስ ቅዱስ ሙላት ሲጸልዩ ‘አዕምሯችሁን ከፍት አድርጉ፣ ራሳችሁን ባዶ አድርጉ፣ ብዙ ነገር ላለማስብ ሞክሩ ወዘተ. የሚባሉት ዓይነት ነገሮች አደገኛ የሚሆኑት ለዚህ ነው።

በመኮረጅ የሚገኘው ደግሞ ግልጽ ነው። ክርስቲያኖች ከሌሎች ክርስቲያኖች መኮረጅ ያለባቸው ብዙ የኑሮና የክርስቲያናዊ ሕይወት ልምምዶች አሉ። የጸጋ ስጦታን መኮረጅ ግን መደረግ የሌለበት ነገር ነው። ምክንያቱም ይህን የሚሰጠው መንፈስ ቅዱስ እንጂ ሌላ ማንም መሆን የለበትም። በዘመናችን ግን በሚያሳዝን ሁኔታ ሰዎች የጸጋን ስጦታ በተለይም በልሳኖች መናገርን ይኮርጁታል። ትንቢትን መናገርንና ፈውስንም በመኮረጅ እየቀዱ ሊያገለግሉ የሚሞክሩ ጥቂቶች አይደሉም። ለዚህም ነው ብዙ ስሜታዊና ሐሰተኛ ፈውሶች የሚሰሙት። ልሳንን ግን እንደ ሕመም ብዙም ለመለየት ስለሚያስቸግርና የተደፋፈነም ስለሚሆን የተኮረጀ መሆኑን ማንም ላያስተውለው ይችላል። ነገር ግን በልሳኖች መናገር ከሌሎችም ይበልጥ ይኮረጃል፤ ለዚህም ነው የብዙዎቹ ተናጋሪዎች ቃላትና ሐረጎች እስከሚያስገርም ድረስ ተመሳሳይ የሚሆኑት። ብዙዎች ለሚናገሩት ልሳን ወይም ቋንቋ ተመሳሳይነት አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች

የሚሰጡት ምላሽ ይህ በግድና በኩረጃ የሚገኝ ልምምድ መሆኑን ነው።

በልሳኖች መናገር በሌሎችም ኃይማኖቶች ዘንድ በሚገባ የታወቀ ነገር ነው። ለምሳሌ በምስራቃውያን ኃይማኖቶች፣ በሱኒ እስልምና፣ ክርስትናን በሚመስሉ የስህተት ትምህርቶች (ለምሳሌ ሞርሞኒዝም እና ሼከርስ)፣ በአምልኮተ-ሰይጣን (ለምሳሌ በአገራችን የቃልቻና የውቃቢ ስነ-ስርዓቶች) እንዲሁም በመሳሰሉት ይገኛሉ። ለነዚህ ሰዎች በልሳኖች ወይም በሌላ ቋንቋዎች መናገርን መንፈስ ቅዱስ እንዳልሰጣቸው በማያወላዳ መንገድ እጅግ በጣም ግልጽ ነው። መንፈስ ቅዱስ ካልሰጣቸው ታድያ ማን ሰጣቸው? አሁንም ምንጩ ግልጽ ነው። ሰይጣን አስመሳይ ሠራተኛ መሆኑን አንዝነጋውምና። አስመሳይነቱም በግልጽ ተጽፎልናል። ራሱን ሲለውጥ የብርሃን መልአክ እንኳ ሊመስል እንደሚችልና በመጨረሻውም ዘመን ደግሞ የሚያምኑትን እንኳ ሊያስት እንደሚሞክር ተጽፎልናል። (2ቆሮ.11:15 ማቴ.24:24) ሰይጣን ማፍራት የማይችለው የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎችን ነው እንጂ ስጦታዎቹንስ መስራት ይችልበታል። ሰይጣን የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን አስመስሎ ቢያመርት ሊያስደንቀን አይገባም። አስመስለው የሚሰሩት ነገር ዱርም የከበረ ነገርን ነው ርካጅንማ ማን አስመስሎ ይሰራዋል? ለምሳሌ ሐሰተኛ የገንዘብ ኖቶችን የሚሰሩት ባለ ኅምሳ ባለ መቶና ከዚያም በላይ የሆኑትን እንጂ ባለ አንድ ብር ገንዘቦች እየሰሩ ጊዜያቸውን ዕውቀታቸውንም ሆነ ጉልበታቸውን አያባክኑም። አምስት ብርና አንድ ሺህ ብር ለመስራት እኩል ከጠየቀ ለምን ዘጠኝ መቶ ዘጠና ዘጠኝ ይከሰር? የውሸት ማኅተም የሚሰሩ ሰዎች የትንሽ ክዮስክ ማኅተም ከሚሰሩ የትልቅ አገር ማኅተም ቢሰሩ ይመርጣሉ። የጸጋ ስጦታዎች የከበሩ ናቸውና ተምሳሌታቸውን ሰይጣን ከቶም እንዲህ በቀላል በሚያስታውቅ ሁኔታ እንደሰራና ወደፊትም ይበልጥ እያሻሻለ እንደሚሰራ ቅዱስ ቃሉም፣ ታሪክም፣ ዘመናችንም ይነግሩናል። ቤተ ክርስቲያን የተሰጧት ስጦታዎች ሽንቁርና ቀዳዳ ኖሮባቸውና ከመንፈስ ቅዱስ ሌላ የሆነ መንፈስ ገብቶ እንዳያወናብዳት እጅግ ልትጠነቀቅ ይገባታል። ሃሰተኛው መሲህ የሚያምኑትን ሊያስት የሚሞክረው በአንዳንድ ሰዕሎች እንደምናየው ቀንዳምና ጥፍራም ጅራታምና ኮቴያም ሆኖ በመምጣት አይደለም።

ቶኒ ካምፖሎ የተባለው የማኅበራዊ ጉዳዮች ምሁርና የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ መንፈስ ቅዱስ በአብያተ ክርስቲያናት ስለሚሰራቸው ግሩም ስራዎች ከተናገረ በኋላ በአንጻሩ ደግሞ ስላለው በሰዎች አማካይነት የሚደረግ መጥፎ ገጽታ ሲገልጽ፦

በሌላ በኩል ደግሞ የሚያሰድቡና እንግዳ ነገሮች በጴጥሎስጣዊነት ስም እንደተደረጉ አልክድም። መጽሐፍ

ቅዱስ በመንፈስ ቅዱስ ስም የሚደረጉትን ነገሮች መመርመር እንደሚገባን ይነግረናል፤ እንዲህ ሲል፡ "ወዳጆች ሆይ መንፈስን ሁሉ አትመኑ ነገር ግን መናፍቅ ከእግዚአብሔር ሆነው እንደሆነ መርምሩ ብዙዎች ሐሰተኞች ነበሩት ወደ ዓለም ወጥተዋልና።" (1ዮሐ.4:1) በእምነት ዕድገት ውስጥ የሚከሰቱ ማናቸውንም ነገሮች መመርመር የክርስቲያን ኃላፊነት ነው። ይህ ነገር በተለይ በዲንጤቶች ላይ እንቅስቃሴ ውስጥ ብዙ የተጭበረበሩ ነገሮችና ስህተቶች እየተፈጸሙ ባሉበት እንደአሁኑ ባለው ጊዜ እጅግ አስፈላጊ ነው።³²

በልሳናት መናገርና ትንቢትን መናገር ከሌሎች የጸጋ ስጦታዎች ሁሉ ይልቅ ሰፋ ያለ ትንታኔ ተሰጥቷቸዋል፤ ይህን በ1ቆሮ.14 እናገኛለን። ሐዋርያው ጳውሎስ በዚህ ምዕራፍ ትንቢትን መናገር በልሳናት ከመናገር ይልቅ ጉባዔውን ያንጸልና የቆሮንቶስ ምዕመናን ከልሳኖች ይልቅ ትንቢትን እንዲፈልጉና እንዲናገሩ ያበረታታቸዋል። ትንቢት ከልሳኖች እንደሚሻልና ይበልጥም ጠቀሚታ እንዳለው ሐዋርያው ይህን የተናገረበትን በተለይ በ14:15 እና 19 እናገኛለን።

በልሳኖች መናገርን በተመለከተ በዚህ ምዕራፍ ያሰፈራቸው መሠረታዊ መመሪያዎች አሉ፤ እነዚህም፤

ሀ. በልሳን የሚናገር ለእግዚአብሔር እንጂ ለሰው አይናገርም፤ (:2) (ትንቢት የሚናገር ግን ለሰው ይናገራል።)

ለ. ልሳን የሚናገር ግን ማኅበሩን ያንጸል። (:4)

ሐ. በልሳን የተነገረ ነገር ካልተተረጎመ ከንቱ ነው። (:5-12)

መ. በልሳን የሚናገር እንዲተረጎም ይጸልይ (:13)

ሠ. ለሌሎች ትምህርት ይሆን ዘንድ በማያውቁት ልሳን እልፍ (አስር ሺህ) ቃላት ከመናገር የሚታወቁ አምስት ቃላት መናገር ይበልጣል፤ (:18-19)

ረ. በልሳኖች መናገር ለማያምኑ ምልክት ነው፤ (:22) (ትንቢት ግን ለሚያምኑ ምልክት ነው።) (በልሳኖች መናገር ለማያምኑ እንዴት ምልክት እንደሚሆን በተለይ በሐዋ.2 ከተጻፈው እንማራለን።)

ሰ. ሁሉ በልሳኖች በሚናገሩበት ያልተማሩ ወይም ያላመኑ ቢገቡ ነገሩ ዕብደት ሊመስል ይችላል፤ (:23) (ሁሉ ትንቢት ቢናገሩ ግን ውጤቱ

መወቀስና ስግደት ነው።)

ሸ. በልሳን የሚናገሩ ከኖሩ ሁለት ወይም ሦስት ሆነው በተራቸው ይናገሩ አንዱም ይተርጉም፤ (:27)

ቀ. የሚተረጉም ከሌለ ግን በማገበር መካከል ዝም ብሎ ለራሱና ለእግዚአብሔር ይናገር፤ (28)

በ. በልሳኖች መናገር መከልከል የለበትም፤ (:39)

ከላይ የተዘረዘሩት እስከተፈጸሙ ድረስ መከልከል የለበትም። አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት በልሳኖች መናገርን ሙሉ በሙሉና በጥብቅ ይከለክላሉ። ይህን መሳይ ውሳኔያቸው ትክክል ካለመሆኑም በላይ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚደግፋቸው በቂ ድጋፍ ማቅረብ አይችሉም።

ይህን ርዕስ ለማጠቃለል ሁለት ዋና የሚሆኑ አሳቦችን እንውሰድ። የመጀመሪያው መጽሐፍ ቅዱስ በተለይም አዲስ ኪዳንና ከአዲስ ኪዳንም ውስጥ የሐዋርያት ሥራና መልዕክቶች ስለ ሁለት ዓይነት ልሳኖች አይናገሩም። ልሳን ልሳን ነው። ምልክትነት ያለው በመለኮታዊ መንገድ ለቤተ ክርስቲያን መታነጽ የተሰጠ የሚታወቅ ቋንቋ ነው። የሚታወቅ ካልሆነም የሚተረጎም ቋንቋ ነው። የማይተረጎም ከሆነ ግን በጉባዔ የማይናገሩት ቋንቋ ነው። ግን ቋንቋ ነው። ቋንቋ በመሆኑም የቋንቋ ባህርያትን ሁሉ የተላበሰ ነው። በተወሰኑ ክልሎች በማይበልጡ ድምጾች የተቀመረ ነገርን ቋንቋ ብሎ መቀበል ቢያስቸግር ለምን አስቸገረ ብሎ መጠየቅ ማስገረም የለበትም። ይሁን እንጂ የመግባቢያና የመነጋገሪያ ቋንቋ ግን አይደለም። አንዳንድ ጥራዝ ነጠቆች ፈጽሞ የተለዩ መሆናቸውን ለማሳየት በልሳኖች መግባባት የሚችሉ እስኪመስሉ እርስ በርሳቸው የሚነጋገሩበትም ሁኔታ አልፎ አልፎ ታይቷል። ልሳን የመነጋገሪያና የመግባቢያ ቋንቋ አይደለም። የዋሆቹም ክርስቲያኖች እነዚህን ሰዎች በእግዚአብሔር ቃል በመመርመር ፈንታ እንደ ልዩ የክርስቲያን ዝርያዎች በመመልከት ያደንቋቸዋል። ልሳን እንግዲህ ካልተተረጎመና ለራስ ብቻ ከተነገረ አማኙን ሊያንጽ ቢችልም ቅሉ ለክርስቶስ አካል ማለትም ለቤተ ክርስቲያን መታነጽ የተሰጠ ስጦታ ነው። የሚናገረውም አማኝ በጉባዔ ካልተተረጎመ እንዳይናገር እንዲሁም መተርጎም እንዲችል እንዲጸልይ የተነገረው ለዚህ ዓላማ ነው። ሁለተኛው ነጥብ የስጦታውን ባህርይ መመልከት ማስፈለጉ ነው። ይህን ስጦታ ስናስብ እነዚህን ጥያቄዎች እንጠይቅ፤

- የስጦታው ምንጭ ማነው?
- የስጦታው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዘት ትክክለኛ ነው?
- ጉባዔውን የሚያንጽ ነው? ተተርጉሞ ተጨምቆ ማኅበሩን የሚያንጽ ነገር ይወጣዋል?
- በሥነ-ሥርዓትና በአግባብ ነው የሚነገረው ወይስ በግብታዊነት፣ በስርዓት አልባነትና ከቁጥጥር ውጪ በመሆን?
- እግዚአብሔርስ በነገሩ ይከብራል?
- የተናጋሪውስ ሕይወት ሲታይ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ የሚታይበት ነው?